

UZASADNIENIE

I.

Dnia 16 grudnia 2016 r. o godz. 22:27 A. R. (1) złożył drogą elektroniczną do Prokuratury Okręgowej w Warszawie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej w Sejmie RP w dniu 16 grudnia 2016 r. pomiędzy godz. 21:30 a godz. 21:40, które uzupełnił w dniu 22 grudnia 2016 r. (t. II, k. 307-307v).

W dniu 17 grudnia 2016 r. za pośrednictwem platformy ePUAP J. G. (1) wniósł do Prokuratury Rejonowej w Opolu dwa zawiadomienia o popełnieniu przestępstw, których mieli dopuścić się odpowiednio Marszałek Sejmu M. K. (1) oraz J. K. (1), Z. Z., J. Z. i M. K. (2) (t. II, k. 240-241).

Dnia 19 grudnia 2016 r. do Prokuratury Rejonowej Warszawa-Śródmieście w Warszawie wpłynęło zawiadomienie R. P., przewodniczącego Klubu (...) (...), o podejrzeniu popełnienia przestępstw: z art. 231 § 1 k.k. przez Marszałka Sejmu M. K. (1), a także z art. 270 § 1 k.k. przez Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego Z. Z. oraz Sekretarza S. w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji J. Z. oraz nieustaloną liczebnie grupę posłów (t. I, k. 1-6). Zawiadomienie to zostało uzupełnione w dniach: 23 grudnia 2016 r. (t. I, k. 43-47) i 03 stycznia 2017 r. (t. II, k. 237-237v).

Również w dniu 19 grudnia 2016 r. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Śródmieście w Warszawie otrzymała faksem zawiadomienie K. B., posła na Sejm RP i członka Klubu (...), o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. przez posłów na Sejm RP: J. K. (1), Z. Z., M. K. (2) i J. Z. (t. I, k. 7; oryginał wpłynął w dniu 28 grudnia 2016 r., t. II, k. 207).

Podobnie w dniu 19 grudnia 2016 r. poseł na Sejm RP C. T. (1) złożył do Prokuratury Rejonowej (...) w W. zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przez M. K. (1), Marszałka Sejmu RP i posła na Sejm RP, przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. (t. I, k. 9-14). Zawiadomienie uzupełnił w dniu 29 grudnia 2016 r. (t. II, k. 209-213).

Dnia 20 grudnia 2016 r. do Prokuratury Okręgowej w Warszawie wpłynęło złożone przez Fundację (...), reprezentowaną przez wiceprezesa zarządu – P. T., zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez M. K. (1), Marszałka Sejmu RP VIII Kadencji i posła Klubu (...), czynów z art. 231 § 1 k.k. oraz przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 44 ust. 1 ustawy Prawo prasowe w zb. z art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej (t. I, k. 24-26v).

Tego samego dnia Prokuratura Rejonowa w Poznaniu otrzymała zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przez posła M. K. (1) przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., złożone przez J. S. (1) (t. II, k. 244).

W dniu 21 grudnia 2016 r. Stowarzyszenie (...) (...) zawiadomiło Prokuraturę Okręgową w Warszawie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 7 ust. 1 i 4 Regulaminu Sejmu RP oraz art. 46 ust. 2 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, art. 127 ust. 1 pkt 2, art. 127 ust. 1 pkt 4 ustawy o Biurze Ochrony Rządu, a także przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., art. 43 i art. 44 ustawy Prawo prasowe w zw. z art. 54 ust. 2 Konstytucji RP oraz art. 127 ust. 1 pkt 3 ustawy o Biurze Ochrony Rządu – przez A. K. (1), komendanta Straży Marszałkowskiej i W. L., zastępcę komendanta Straży Marszałkowskiej (t. I, k. 34-36).

Także w dniu 21 grudnia 2016 r. w Prokuraturze Rejonowej w Pile ustne zawiadomienie o przestępstwie z art. 231 § 1 k.k., którego miałby się dopuścić Marszałek Sejmu RP M. K. (1), złożył J. M. (1) (t. II, k. 228-232), załączając 24 karty z podpisami obywateli, zatytułowane „Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa” (t. II, k. 233).

W dniu 22 grudnia 2016 r. dziennikarka K. L. (1) złożyła w Prokuraturze Rejonowej Warszawa-Śródmieście w Warszawie zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. przez Marszałka Sejmu RP M. K.

(1) oraz czynu zabronionego z art. 23 ustawy z dnia 06 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 61 ust. 2 Konstytucji RP i art. 18 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej (t. I, k. 38-40).

Dnia 17 stycznia 2017 r. R. O. złożył do Prokuratury Okręgowej w Warszawie za pośrednictwem platformy ePUAP zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez m.in. Marszałka Sejmu M. K. (1) (t. II, k. 259-259v).

W następstwie przeprowadzonych czynności sprawdzających (w tym pozyskania w dniu 04 stycznia 2017 r. płyty DVD-R z nagraniem monitoringu z Sali Kolumnowej Sejmu z dnia 16 grudnia 2016 r. – t. II, k. 226; otrzymania w dniu 09 stycznia 2017 r. dokumentacji powstałej podczas obrad 33. posiedzenia Sejmu RP w dniu 16 grudnia 2016 r. w Sali Kolumnowej – t. II, k. 245), postanowieniem z dnia 17 stycznia 2017 r. Prokuratura Okręgowa w Warszawie wszczęła śledztwo w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy publicznych w dniu 16 grudnia 2016 r. w W., w związku z nieprawidłowościami związanymi z przygotowaniem i przeprowadzeniem 33. posiedzenia Sejmu na Sali Kolumnowej, czym działano na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. (t. II, k. 248-248v).

W ramach śledztwa przesłuchano w charakterze świadków: J. S. (2) (t. II, k. 310v-311), A. S. (1) (t. II, k. 316-319), K. P. (1) (t. II, k. 325v-326v), J. S. (3) (t. II, k. 332-334), D. S. (1) (t. II, k. 337v-339), J. B. (1) (t. II, k. 343v-344v), I. M. (1) (t. II, k. 349v-350), Ł. G. (t. II, k. 356v-357), A. C. (1) (t. II, k. 364-366), E. T. (t. II, k. 371-374), K. S. (1) (t. II, k. 378-380), W. D. (t. II, k. 387v-388), P. U. (1) (t. II, k. 391-393), T. G. (1) (t. II, k. 398v-399), K. K. (1) (t. III, k. 401v-402), Z. W. (t. III, k. 405v-406), P. K. (1) (t. III, k. 409v-410), J. B. (2) (t. III, k. 413v-414), I. M. (2) (t. III, k. 419-420), K. Ł. (t. III, k. 424v-425v), B. R. (t. III, k. 428v-429v), M. M. (1) (t. III, k. 433v-434), L. K. (1) (t. III, k. 442-444), A. K. (2) (t. III, k. 449-451), E. D. (t. III, k. 456-458), J. K. (2) (t. III, k. 463-465), M. C. (t. III, k. 470-472), M. H. (t. III, k. 477-479), J. G. (2) (t. III, k. 483-485), M. J. (1) (t. III, k. 492-494), J. S. (4) (t. III, k. 501-502), J. S. (5) (t. III, k. 511-512), S. S. (2) (t. III, k. 517-518), M. W. (1) (t. III, k. 523-524), L. S. (t. III, k. 530-531), D. A.-M. (t. III, k. 538v-539), E. F. (t. III, k. 543-545), Z. C. (t. III, k. 552-554), J. B. (3) (t. III, k. 557v), W. A. (t. III, k. 561v-562), A. A. (1) (t. III, k. 565v), T. Ł. (t. III, k. 572v), B. L. (t. III, k. 577v-578v), M. P. (1) (t. III, k. 584v-585v), D. S. (2) (t. III, k. 590-591), J. W. (1) (t. III, k. 599-601), M. W. (2) (t. IV, k. 606-607), Ł. Z. (t. IV, k. 613-614), A. Z. (1) (t. IV, k. 617-620), D. K. (t. IV, k. 625-627), J. D. (1) (t. IV, k. 632-635), K. G. (1) (t. IV, k. 640-642), W. B. (1) (t. IV, k. 646-649), P. K. (2) (t. IV, k. 653-655), J. K. (3) (t. IV, k. 660-662), A. C. (2) (t. IV, k. 667-669), I. K. (t. IV, k. 673-675), J. A. (t. IV, k. 679v-680), W. B. (2) (t. IV, k. 685-686), K. G. (2) (t. IV, k. 692-693), I. A. (t. IV, k. 697v-698), Z. B. (1) (t. IV, k. 701v-702), B. S. (1) (t. IV, k. 708-710), J. Ż. (1) (t. IV, k. 729-730), Z. D. (1) (t. IV, k. 738-739), K. M. (1) (t. IV, k. 744-747), R. B. (1) (t. IV, k. 750v-751), U. R. (t. IV, k. 757-758), J. P. (1) (t. IV, k. 765-767), P. B. (1) (t. IV, k. 770v-771), J. O. (t. IV, k. 774v), L. G. (t. IV, k. 780-782), L. K. (2) (t. IV, k. 787-789), B. S. (2) (t. IV, k. 793-795), T. D. (t. IV, k. 800-803), A. G. (1) (t. V, k. 808-810), H. K. (t. V, k. 815-818), K. W. (1) (t. V, k. 822-823), T. L. (1) (t. V, k. 828-829), W. S. (1) (t. V, k. 833-834), H. S. (t. V, k. 838-839), M. R. (1) (t. V, k. 843-844), A. S. (2) (t. V, k. 849-850), A. S. (3) (t. V, k. 854-855), J. S. (6) (t. V, k. 859-860), J. Ś. (1) (t. V, k. 865-866), W. K. (1) (t. V, k. 871-872), D. B. (1) (t. V, k. 878-880), K. G. (3) (t. V, k. 887-888), B. B. (1) (t. V, k. 892v-893), B. B. (2) (t. V, k. 896v-897), J. L. (1) (t. V, k. 900v-901), M. A. (t. V, k. 906v-907), P. L. (t. V, k. 912-914), T. H. (t. V, k. 921-923), A. K. (3) (t. V, k. 929-931), W. K. (2) (t. V, k. 935-937), W. C. (t. V, k. 945-947), G. T. (t. V, k. 951-952), R. W. (1) (t. V, k. 960-961), S. Z. (t. V, k. 967-968), M. W. (3) (t. V, k. 975-976), P. U. (2) (t. V, k. 980-981), A. M. (1) (t. V, k. 985v-987), J. M. (2) (t. V, k. 990v-991v), J. P. (2) (t. V, k. 996v-997v), K. M. (2) (t. V, k. 1001v-1002v), P. W. (t. VI, k. 1007v-1008v), B. P. (t. VI, k. 1012v-1013v), A. M. (2) (t. VI, k. 1017v-1018v), M. M. (3) (t. VI, k. 1022v-1023v), E. S. (1) (t. VI, k. 1026v-1027v), G. M. (1) (t. VI, k. 1030v-1031), M. Z. (1) (t. VI, k. 1039-1041), T. C. (t. VI, k. 1051-1053), J. Ś. (2) (t. VI, k. 1059-1060), P. P. (1) (t. VI, k. 1066v-1067v), J. S. (7) (t. VI, k. 1071v-1072), J. L. (2) (t. VI, k. 1084v-1085v), B. M. (t. VI, k. 1090v-1091v), G. S. (t. VI, k. 1094v-1095v), A. S. (4) (t. VI, k. 1098v-1099v), K. M. (3) (t. VI, k. 1102v-1103v), J. M. (3) (t. VI, k. 1106v-1107v), A. O. (t. VI, k. 1111v-1112), A. R. (2) (t. VI, k. 1116v-1117v), M. Ś. (t. VI, k. 1120v-1121), T. L. (2) (t. VI, k. 1123v-1124), L. D. (t. VI, k. 1128-1130), W. Z. (t. VI, k. 1134-1135), J. K. (4) (t. VI, k. 1142-1144), M. K. (3) (t. VI, k. 1147v-1148), G. W. (1) (t. VI, k. 1151-1152), G. W. (2) (t. VI, k. 1155-1156), T. W. (1) (t. VI, k. 1162-1163), A. P. (1) (t. VI, k. 1171v-1172), K. W. (2) (t. VI, k. 1174v-1175), W. J. (t. VI, k. 1179-1181), J. P. (3) (t. VI, k. 1184v-1185v), M. R. (2) (t. VI, k. 1187v-1188), D. B. (2) (t. VI, k. 1190v-1191), S. G. (t. VI, k. 1195-1197), M. K. (4) (t. VII, k. 1201v-1202), B. K. (1)

(t. VII, k. 1206-1207), T. W. (2) (t. VII, k. 1212-1213), Z. B. (2) (t. VII, k. 1218-1220), R. S. (t. VII, k. 1224v-1225), D. W. (t. VII, k. 1227v-1228), S. S. (3) (t. VII, k. 1234-1235), M. Z. (2) (t. VII, k. 1241-1242), E. S. (2) (t. VII, k. 1246-1247), A. K. (4) (t. VII, k. 1250v-1251v), J. B. (4) (t. VII, k. 1257-1260), P. B. (2) (t. VII, k. 1266v-1267), M. D. (1) (t. VII, k. 1272-1274), W. B. (3) (t. VII, k. 1277v-1278), J. K. (5) (t. VII, k. 1280v-1281), A. K. (5) (t. VII, k. 1286-1288), W. B. (4) (t. VII, k. 1293-1295), M. J. (2) (t. VII, k. 1300-1302), A. Ł. (1) (t. VII, k. 1307-1308), J. H. (t. VII, k. 1313-1316), A. Ż. (t. VII, k. 1318v-1319), E. K. (1) (t. VII, k. 1323-1325), P. C. (1) (t. VII, k. 1330-1332), M. Z. (3) (t. VII, k. 1335-1336), M. S. (1) (t. VII, k. 1340-1341), A. B. (1) (t. VII, k. 1344v-1345), M. G. (1) (t. VII, k. 1350-1351), A. C. (3) (t. VII, k. 1357), M. W. (4) (t. VII, k. 1362-1363), S. S. (4) (t. VII, k. 1367-1368), D. T. (t. VII, k. 1373-1374), K. M. (4) (t. VII, k. 1378v-1379v), S. P. (1) (t. VII, k. 1383v-1385), P. P. (2) (t. VII, k. 1388v-1389v), P. N. (t. VII, k. 1395v-1396v), K. M. (5) (t. VIII, k. 1401v-1403), M. P. (2) (t. VIII, k. 1409v-1410v), Ł. R. (t. VIII, k. 1415v-1416v), C. T. (1) (t. VIII, k. 1420v-1422), G. J. (t. VIII, k. 1432-1433), K. L. (1) (t. VIII, k. 1437v-1438), E. W. (t. VIII, k. 1445-1446), P. S. (1) (t. VIII, k. 1451-1452), J. S. (8) (t. VIII, k. 1456-1457), A. S. (5) (t. VIII, k. 1463v-1464), Ł. S. (t. VIII, k. 1469v-1470), M. K. (2) (t. VIII, k. 1473v-1474), M. O. (t. VIII, k. 1481v-1482v), J. K. (6) (t. VIII, k. 1489-1491), S. T. (t. VIII, k. 1497v-1498), B. K. (2) (t. VIII, k. 1503-1504), R. T. (1) (t. VIII, k. 1510-1514), M. G. (2) (t. VIII, k. 1517v-1518), W. W. (1) (t. VIII, k. 1522-1523), I. Z. (t. VIII, k. 1530-1531), K. Z. (t. VIII, k. 1536-1537), J. G. (3) (t. VIII, k. 1542-1543), P. B. (1) (t. VIII, k. 1553v-1554), R. K. (1) (t. VIII, k. 1557v-1558), K. K. (2) (t. VIII, k. 1562v-1563), T. G. (2) (t. VIII, k. 1569v-1570v), A. D. (t. VIII, k. 1575-1577), R. T. (2) (t. VIII, k. 1583-1584), P. O. (t. VIII, k. 1589v-1590), K. T. (1) (t. VIII, k. 1594-1595), B. W. (t. VIII, k. 1598-1599), K. G. (4) (t. IX, k. 1606-1607), J. Ż. (2) (t. IX, k. 1612-1613), E. K. (2) (t. IX, k. 1621-1623), A. S. (6) (t. IX, k. 1629v-1630v), A. K. (6) (t. IX, k. 1639-1641), A. M. (3) (t. IX, k. 1644v-1645v), M. M. (4) (t. IX, k. 1650v-1651v), K. C. (1) (t. IX, k. 1655v-1656v), M. K. (5) (t. IX, k. 1659v-1660v), D. P. (t. IX, k. 1665v-1667), J. K. (7) (t. IX, k. 1671v-1672v), A. M. (4) (t. IX, k. 1676v-1677v), G. P. (1) (t. IX, k. 1683v-1684v), G. P. (2) (t. IX, k. 1688v-1689v), G. M. (2) (t. IX, k. 1693v-1694v), J. M. (4) (t. IX, k. 1697v-1698v), K. O. (t. IX, k. 1701v-1702), A. S. (7) (t. IX, k. 1706v-1707), K. L. (2) (t. IX, k. 1711v-1712v), K. B. (t. IX, k. 1718-1721), P. K. (3) (t. IX, k. 1726-1728), K. C. (2) (t. IX, k. 1736-1738), A. A. (2) (t. IX, k. 1743a-1744a), M. W. (5) (t. IX, k. 1743-1744), M. D. (2) (t. IX, k. 1747v-1748), A. M. (5) (t. IX, k. 1750v-1751), W. S. (2) (t. IX, k. 1755v-1756v), A. P. (2) (t. IX, k. 1759v-1761), W. O. (t. IX, k. 1765v-1766), C. S. (t. IX, k. 1769v-1770), G. R. (t. IX, k. 1774v-1775v), P. J. (t. IX, k. 1780-1782), A. C. (4) (t. IX, k. 1787-1789), W. M. (t. IX, k. 1794v-1795), K. J. (1) (t. X, k. 1819-1820), M. K. (1) (t. X, k. 1825-1829), K. S. (2) (t. X, k. 1835-1838), D. G. M. (t. X, k. 1844v-1845), B. K. (3) (t. X, k. 1848-1849), M. S. (2) (t. X, k. 1858v-1859v), J. Z. (t. X, k. 1866-1867), L. B. (t. X, k. 1872-1875), E. B. (t. X, k. 1994v-1995), A. Z. (2) (t. X, k. 1998-1999), J. G. (4) (t. XI, k. 2003-2004), J. D. (2) (t. XI, k. 2013-2016), D. Z. (t. XI, k. 2025v-2026v), R. P. (t. XI, k. 2033v-2034v), A. S. (8) (t. XI, k. 2049v-2050), J. K. (1) (t. XI, k. 2061v-2063), B. D. (1) (t. XI, k. 2067-2068), Z. Z. (t. XI, k. 2071v-2072v), M. S. (3) (t. XI, k. 2080v-2081), K. T. (2) (t. XI, k. 2083v-2084), K. J. (2) (t. XI, k. 2086v-2087), Z. S. (t. XI, k. 2089v-2090), M. B. (1) (t. XI, k. 2093v-2094v), S. P. (2) (t. XI, k. 2099v-2100v), J. S. (9) (t. XI, k. 2104v-2105v), E. M. (t. XI, k. 2109v-2110v), A. M. (6) (t. XI, k. 2117-2121), E. R. (1) (t. XI, k. 2132v-2133v), W. B. (5) (t. XI, k. 2139v-2140v), A. K. (7) (t. XI, k. 2187v-2189), W. L. (t. XI, k. 2191v-2192), P. G. (t. XII, k. 2203v-2205), M. M. (6) (t. XII, k. 2217v-2218), M. G. (3) (t. XII, k. 2220v-2221), J. P. (4) (t. XII, k. 2234v-2235), Z. D. (2) (t. XII, k. 2238v-2239), Z. L. (t. XII, k. 2241v-2242v), R. W. (2) (t. XII, k. 2267v-2268), P. K. (4) (t. XII, k. 2270v-2271), A. P. (3) (t. XII, k. 2276-2280), E. R. (2) (t. XII, k. 2320v-2321v), J. M. (5) (t. XII, k. 2345-2348), P. M. (t. XII, k. 2358-2361), B. S. (3) (t. XII, k. 2364-2366), S. N. (t. XII, k. 2385v-2387).

Przesłuchiwanyim świadkom okazano zdjęcia obrazujące osoby uczestniczące w 33. posiedzeniu Sejmu RP, pozyskane z nagrania monitoringu z Sali Kolumnowej.

W ramach śledztwa dokonano oględzin:

- materiałów audiowizualnych przedłożonych przez zawiadamiających: C. T. (1) (t. III, k. 567-568, k. 570; t. VI, k. 1077-1082), K. B. (t. III, k. 569), Fundację (...) (t. VI, k. 1034-1035, t. VIII, k. 1426), Klub (...) (...) (t. VIII, k. 1423-1424, k. 1425);

- materiałów przekazanych w dniach 04 i 09 stycznia 2017 r. przez Kancelarię Sejmu RP, w tym nagrań z dnia 16 grudnia 2016 r. z kamery znajdującej się w Sali Kolumnowej Sejmu RP (t. X, k. 1799-1816; t. XI, k. 2038-2045);

- materiałów przekazanych w dniu 16 lutego 2017 r. na wniosek prokuratora przez Wydział do Spraw Informatyzacji i Analiz Prokuratury Okręgowej w Warszawie, w tym płyty CD z zapisem fragmentu nagrania z 33. posiedzenia Sejmu RP z dnia 16 grudnia 2016 r. z oficjalnej strony sejmowej (iTV) (t. XI, k. 2123-2126);

- materiałów audiowizualnych przekazanych w dniu 23 stycznia 2017 r. przez świadka K. S. (1), stanowiących nagrania utrwalone przez niego za pomocą tableta służbowego na Sali Kolumnowej w dniu 16 grudnia 2016 r. (t. XI, k. 2127-2130);

- materiałów udostępnionych w dniu 23 lutego 2017 r. na stronie internetowej przez posła Klubu (...) (...) – K. T. (2) w postaci nagrań i fotografii wykonanych przez tegoż posła na Sali Kolumnowej w dniu 16 grudnia 2016 r. (t. XII, k. 2260-2263).

Z akt sprawy prowadzonej przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie pod sygn. (...) V Ds 205.2016 pozyskano kopię protokołu przesłuchania w dniu 05 stycznia 2017 r. A. K. (1) w charakterze świadka (t. IV, k. 715-720). Uzyskano także skrócony odpis aktu zgonu R. W. (3) (t. VIII, k. 1442).

Do akt postępowania przygotowawczego dołączono ponadto:

- kopię uchwały Sejmu RP z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie wyboru sekretarzy Sejmu (Monitor Polski poz. 1158; t. VIII, k. 1495);

- kopię korespondencji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z Marszałkiem Sejmu z dni 19-20 grudnia 2016 r. w sprawie trybu uchwalenia ustawy budżetowej na rok 2017 (t. X, k. 1878-1879);

- kopię „Opinii prawnej w sprawie oceny konstytucyjności trybu postępowania ustawodawczego w Sejmie z naruszeniem wymogów regulaminowych”, sporządzonej w dniu 09 stycznia 2017 r. przez prof. D. D. z Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (t. X, k. 1880-1899);

- kopię „Opinii na temat zgodności z Konstytucją RP i Regulaminem Sejmu kontynuacji w dniu 16 grudnia 2016 r. 33. posiedzenia Sejmu w Sali Kolumnowej”, sporządzonej w dniu 20 grudnia 2016 r. na zlecenie Biura Analiz Sejmowych przez prof. zw. dr. hab. B. B. (3) z Uniwersytetu Zielonogórskiego (t. X, k. 1902-1906);

- kopię „Opinii uzupełniającej do opinii na temat zgodności z Konstytucją RP i Regulaminem Sejmu kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. w Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej”, sporządzonej w dniu 27 grudnia 2016 r. przez prof. zw. dr. hab. B. B. (3) z Uniwersytetu Zielonogórskiego (t. X, k. 1907-1912);

- kopię „Opinii prawno-konstytucyjnej dotyczącej legalności kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. w Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej”, sporządzonej w dniu 20 grudnia 2016 r. na zlecenie Biura Analiz Sejmowych przez prof. UO dr. hab. P. S. (2) z Zakładu Prawa Konstytucyjnego i Wyznaniowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego (t. X, k. 1913-1920);

- kopię „Opinii uzupełniającej do opinii prawno-konstytucyjnej dotyczącej legalności kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. w Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej”, sporządzonej w dniu 29 grudnia 2016 r. przez dr. hab. P. S. (2), prof. UO, z Zakładu Prawa Konstytucyjnego i Wyznaniowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego (t. X, k. 1921-1931);

- kopię „Opinii w przedmiocie zasadności kontynuowania plenarnego posiedzenia Sejmu w sali im. Kazimierza Pużaka (tzw. Sali kolumnowej) w dniu 16 grudnia 2016 r.”, sporządzonej w dniu 27 grudnia 2016 r. przez prof. UW dr. hab. J. S. (10), głównego specjalistę ds. społecznych w Biurze Analiz Sejmowych (t. X, k. 1932-1952);

- kopię „Opinii prawnej w sprawie zachowań grupy Posłów w trakcie 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 roku, i następujących po nim – oraz możliwości przywrócenia elementarnego porządku

prawnego w sali posiedzeń Sejmu”, sporządzonej w dniu 03 stycznia 2017 r. przez dr. hab. J. W. (2), eksperta ds. legislacji w Biurze Analiz Sejmowych (t. X, k. 1953-1963);

- kopię „Opinii prawnej w sprawie konsekwencji uniemożliwienia obrad Sejmu przez grupę posłów oraz uprawnień Marszałka Sejmu w zakresie przywracania porządku na Sali obrad”, sporządzonej w dniu 04 stycznia 2017 r. przez dr. P. C. (2), eksperta ds. legislacji w Biurze Analiz Sejmowych (t. X, k. 1964-1979);

- kopię „Opinii prawnej na temat konsekwencji wiążących się z zachowaniem posłów blokujących od dnia 16 grudnia 2016 r. mównicę i fotel Marszałka oraz salę posiedzeń, a także możliwości podjęcia działań przez Marszałka Sejmu w celu przywrócenia porządku na sali obrad”, sporządzonej w dniu 03 stycznia 2017 r. na zlecenie Biura Analiz Sejmowych przez prof. dr. hab. R. K. (2) z Katedry Kryminalistyki i Prawa Dowodowego w Instytucie Prawa Karnego Wydziału Prawa i Administracji na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (t. X, k. 1980-1982);

- kopię „Analizy prawnej dotyczącej konsekwencji wiążących się z zachowaniem posłów blokujących od dnia 16 grudnia 2016 r. mównicę i fotel Marszałka oraz Salę posiedzeń oraz analizy możliwości postępowania Marszałka Sejmu w celu przywrócenia porządku na Sali obrad”, sporządzonej w dniu 04 stycznia 2017 r. na zlecenie Biura Analiz Sejmowych przez prof. KJ dr. hab. G. G. z Kolegium Jagiellońskiego Toruńskiej Szkoły Wyższej (t. X, k. 1983-1991);

- kopię zleconej przez Biuro Analiz Sejmowych „Ekspertyzy prawnej” w przedmiocie oceny legalności posiedzenia Sejmu, które odbyło się 16 grudnia 2016 r. w Sali Kolumnowej Sejmu – co do wszystkich aspektów organizacji tego posiedzenia, tj. m.in. dostępu do Sali posłów, przedstawicieli mediów, sposobu przeprowadzenia poszczególnych punktów, dopuszczalności do składania wniosków formalnych przez członków izby, dopuszczalności do zabierania głosu w poszczególnych punktach, etc. ze szczególnym uwzględnieniem zgodności z przepisami Konstytucji RP oraz zgodności proceduralnych z Regulaminem Sejmu RP, sporządzonej w dniu 09 stycznia 2017 r. przez adw. dr. hab. A. T. (t. XI, k. 2145-2157v);

- kopię zleconej przez Biuro Analiz Sejmowych „Ekspertyzy dotyczącej legalności 33. posiedzenia Sejmu RP odbytego w Sali Kolumnowej”, sporządzonej w dniu 09 stycznia 2017 r. przez dr. R. B. (2) z Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego (t. XI, k. 2158-2166v);

- przedłożoną w imieniu Klubu (...) (...) „Opinię prawną w sprawie legalności przebiegu trzeciego czytania projektu ustawy budżetowej na rok 2017, przeprowadzonego w Sejmie w dniu 16 grudnia 2016 r., w kontekście zgodności ustawy budżetowej na rok 2017 z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.”, sporządzoną w dniu 01 marca 2017 r. przez prof. nadzw. dr. hab. S. P. (3) z Katedry Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (t. XI, k. 2171-2178v);

- zapis obrazu i dźwięku z kamer znajdujących się na Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (załącznik nr 1, t. I, k. 1);

- dokumenty wytworzone podczas i w związku z 33. posiedzeniem Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., tj. listę obecności Rady Ministrów, listę obecności posłów, oświadczenia: R. T. (1), B. M., J. B. (4) i W. J. o obecności w trakcie kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu w Sali im. Kazimierza Pużaka pomimo braku podpisu na liście obecności; karty przedstawiające wyniki głosowania nad poszczególnymi punktami posiedzenia wraz z formularzami do obliczenia głosów w poszczególnych sektorach, „Sprawozdanie Stenograficzne z 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r.”, wniosek posła J. S. (2) z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianę w sposobie przeprowadzenia głosowania w dniu 16 grudnia 2016 r. nad Projektem ustawy budżetowej na rok 2017, uchwała nr 45 Prezydium Sejmu z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie wykładni art. 184 ust. 3 pkt 9 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, notatka w sprawie kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. w Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (załącznik nr 1, t. I, k. 2-264; załącznik nr 1, t. II, k. 265-306, k. 413);

- kopię zleconej przez Biuro Analiz Sejmowych „Opinii prawnej w przedmiocie zgodności z obowiązującymi przepisami prawa sposobu procedowania przez Sejm RP i zgodności z prawem działań podejmowanych przez niektórych posłów

opozycji podczas oraz po zakończeniu posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. oraz zgodności z prawem regulacji dotyczących zasad dostępu oraz zasad pracy przedstawicieli mediów w budynku Sejmu RP”, sporządzonej w dniu 10 stycznia 2017 r. przez prof. UKSW dr. hab. B. S. (4) z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (załącznik nr 1, t. II, k. 414-431);

- kopię zleconej przez Biuro Analiz Sejmowych „Opinii na temat: Konsekwencje wiążące się z zachowaniem posłów blokujących od dnia 16 grudnia 2016 r. mównicę i fotel Marszałka Sejmu oraz salę posiedzeń, a także na temat możliwości postępowania Marszałka Sejmu w celu przywrócenia porządku na Sali obrad”, sporządzonej w dniu 18 stycznia 2017 r. przez prof. dr. hab. A. Ł. (2) z Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (załącznik nr 1, t. II, k. 432-436);

- kopię zleconej przez Biuro Analiz Sejmowych „Opinii prawnej dotyczącej zgodności z Konstytucją RP i Regulaminem Sejmu kontynuacji w dniu 16 grudnia 2016 r. 33. posiedzenia Sejmu w Sali Kolumnowej”, sporządzonej w dniu 10 stycznia 2017 r. przez dr. hab. J. P. (5) z Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (załącznik nr 1, t. II, k. 437-457);

- kopię zleconej przez Biuro Analiz Sejmowych „Opinii prawnej dotyczącej zgodności z Konstytucją RP i Regulaminem Sejmu kontynuacji w dniu 16 grudnia 2016 r. 33. posiedzenia Sejmu w Sali Kolumnowej”, sporządzonej w dniu 10 stycznia 2017 r. przez dr. hab. M. D. (3) z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (załącznik nr 1, t. II, k. 458-473);

- pismo Szefa Kancelarii Sejmu do Zastępcy Prokuratora Okręgowego w Warszawie z dnia 28 lutego 2017 r. (data wpływu: 02 marca 2017 r.) w odpowiedzi na pismo z dnia 31 stycznia 2017 r. z załącznikami (kopią pisma Zastępcy Komendanta Straży Marszałkowskiej z dnia 24 stycznia 2017 r. do Szefa Kancelarii Sejmu; kopią dokumentacji dotyczącej wykluczenia posła M. S. (2) z obrad 33. posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. oraz rozpoznania jego odwołania; 230 kopiami oświadczeń posłów w przedmiocie obecności i udziału w głosowaniach podczas kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. w Sali im. Kazimierza Pużaka) (załącznik nr II, k. 1-269);

- kopię „Sprawozdania Stenograficznego z 33. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 11 stycznia 2017 r.” (załącznik nr 3, k. 2-116) wraz z wersją elektroniczną (załącznik nr 3, k. 117).

Po przeprowadzeniu wymienionych czynności Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie w dniu 22 czerwca 2017 r. postanowił o zamknięciu śledztwa (t. XII, k. 2388).

Postanowieniem z dnia 02 sierpnia 2017 r. Prokuratura Okręgowa w Warszawie umorzyła prowadzone pod sygn. akt (...) I Ds 209.2016 śledztwo:

1) w sprawie przekroczenia w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. przez Marszałka Sejmu RP swoich uprawnień wynikających z art. 175 ust. 5 Regulaminu Sejmu RP poprzez bezpodstawne wykluczenie M. S. (2) posła na Sejm RP, z udziału w 33. posiedzeniu Sejmu RP VIII Kadencji, co stanowiło działanie na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

2) w sprawie niedopełnienia w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. przez Marszałka Sejmu RP swoich obowiązków poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie w sali im. Kazimierza Pużaka kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu RP VIII Kadencji w sposób uniemożliwiający posłom opozycji wykonywanie uprawnień i obowiązków wynikających z Regulaminu Sejmu RP oraz ustawy o wykonywaniu praw i obowiązków przez posłów i senatorów, tzn. aktywnego udziału w posiedzeniu Sejmu, możliwości zadawania pytań, składania wniosków formalnych oraz udziału w głosowaniu, co stanowiło działanie na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

3) w sprawie przekroczenia w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. przez Marszałka Sejmu RP swoich uprawnień wynikających z art. 10 ust. 1 pkt 13 Regulaminu Sejmu RP poprzez wydanie Straży Marszałkowskiej polecenia niewpuszczania

na teren sali im. Kazimierza Pużaka, na kontynuację 33. posiedzenia Sejmu RP VIII Kadencji, posłów opozycji, co uniemożliwiło im wykonywanie ich praw i obowiązków wynikających z ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, tj. o czyn art. 231 § 1 k.k. – wobec niepopelnienia czynu (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.);

4) w sprawie przekroczenia w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. przez Szefa Kancelarii Sejmu, Komendanta Straży Marszałkowskiej i jego zastępcę swoich uprawnień poprzez wydanie Straży Marszałkowskiej polecenia niewpuszczania na teren sali im. Kazimierza Pużaka, na kontynuację 33. posiedzenia Sejmu RP VIII Kadencji, posłów opozycji, co uniemożliwiło im wykonywanie ich praw i obowiązków wynikających z ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, tj. o czyn art. 231 § 1 k.k. – wobec niepopelnienia czynu (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.);

5) w sprawie przekroczenia w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. przez Marszałka Sejmu, Szefa Kancelarii Sejmu oraz funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej swoich uprawnień poprzez uniemożliwienie widowni i przedstawicielom prasy wstępu na kontynuację 33. posiedzenia Sejmu RP VIII Kadencji w sali im. Kazimierza Pużaka, co uniemożliwiło prasie dostęp do informacji publicznej z przebiegu w/w posiedzenia i utrudniło krytykę prasową oraz naruszało art. 61 ust. 2 Konstytucji RP, a tym samym stanowiło działanie na szkodę interesu publicznego, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 44 ust. 1 Prawa prasowego w zb. z art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1764) w zw. z art. 11 § 2 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

6) w sprawie wystawienia w dniach 16-17 grudnia 2016 r. dokumentu poświadczającego nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, w związku ze sporządzeniem sprawozdania stenograficznego z 33. posiedzenia Sejmu RP stwierdzającego, iż Marszałek Sejmu RP podczas wznowionego w sali im. Kazimierza Pużaka 33. posiedzenia Sejmu RP wyznaczył jako sekretarzy m.in. posłów E. B. oraz K. J. (2) celem liczenia głosów, w sytuacji gdy w/w posłowie nie brali udziału w części posiedzenia odbywającego się w sali im. Kazimierza Pużaka oraz pominięciem w nim części wypowiedzi posła M. S. (2), która miała miejsce o godz. 15:13 w dniu 16 grudnia 2016 r. w zakresie słów: „Chodzi o budowę siedziby Sinfonia Varsovia”, tj. o czyn z art. 271 §1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

7) w sprawie wystawienia dokumentu poświadczającego nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne poprzez złożenie przez ustalonych i nieustalonych posłów w nocy z 16 na 17 grudnia 2016 r. w W. podpisów na liście obecności na 33. posiedzeniu Sejmu RP VIII Kadencji po zakończeniu obrad Sejmu RP, mimo iż zgodnie z art. 7 ust. 5 Regulaminu Sejmu obecność posła na posiedzeniu Sejmu jest potwierdzana na liście obecności wykładanej każdego dnia posiedzenia do czasu zakończenia obrad, tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

8) w sprawie przekroczenia w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. przez Marszałka Sejmu RP swoich uprawnień poprzez zarządzenie, podczas odbywającej się w sali im. Kazimierza Pużaka kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu RP VIII Kadencji, głosowania poprawek do projektu Ustawy Budżetowej na rok 2017 w formie zbiorczej, mimo iż przepisy Regulaminu Sejmu RP wymagają przeprowadzenia oddzielnego głosowania nad poszczególnymi poprawkami, czym działał na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

9) w sprawie wystawienia dokumentów poświadczających nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne poprzez sporządzenie przez ustalonych posłów-sekretarzy w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. w sali im. Kazimierza Pużaka, podczas kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu RP VIII Kadencji, formularzy do obliczania głosów w sposób nieodzwierciedlający zgodnie z rzeczywistością liczby posłów biorących udział w przeprowadzanych głosowaniach w sektorach 7 i 8, tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

10) w sprawie przekroczenia w dniu 16 grudnia 2016 r. w W. przez Marszałka Sejmu RP swoich uprawnień poprzez przeprowadzenie głosowań nad projektami ustawy budżetowej na rok 2017 r.; tzw. „ustawy dezubekizacyjnej”; ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych oraz ustawy Prawo geologiczne i górnicze; ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego; ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o lasach podczas kontynuacji 33. posiedzenia Sejmu RP VIII Kadencji w sali im. Kazimierza Pużaka oraz stwierdzenie ich uchwalenia

przez Sejm RP pomimo braku kworum, czym działał na szkodę interesu publicznego tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

11) w sprawie przekroczenia swoich uprawnień w dniu 11 stycznia 2017 r. w W. przez Senatorów RP uczestniczących w 33. posiedzeniu Senatu RP IX Kadencji, poprzez procedowanie nad Ustawą budżetową na rok 2017, pomimo iż została ona uchwalona przez Sejm RP z naruszeniem Konstytucji RP i Regulaminu Sejmu, czym działali na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn art. 231 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

12) w sprawie przekroczenia w dniu 13 stycznia 2017 r. w W. przez Prezydenta RP swoich uprawnień poprzez podpisanie Ustawy budżetowej na rok 2017 pomimo uchwalenia jej przez Sejm RP z naruszeniem Konstytucji RP i Regulaminu Sejmu, czym działał na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn art. 231 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);

13) w sprawie przekroczenia w dniu 17 grudnia 2016 r. przez Marszałka Sejmu RP swoich uprawnień poprzez wydanie funkcjonariuszom Straży Marszałkowskiej poleceń uniemożliwienia dziennikarzom posiadającym ważne karty prasowe wstępu do budynków pozostających w zarządzie Kancelarii Sejmu, co utrudniło krytykę prasową oraz naruszało art. 61 ust. 2 Konstytucji RP, a tym samym stanowiło działanie na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 44 ust. 1 Prawa prasowego – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.) (t. XII, k. 2390-2426).

Na powyższe rozstrzygnięcie urzędu prokuratorskiego zażalenia złożyli:

1) w dniu 18 sierpnia 2017 r. – pokrzywdzony R. P. (t. XIII, k. 2527-2529v);

2) w dniu 30 sierpnia 2017 r. – pokrzywdzony M. S. (2), reprezentowany przez adw. M. P. (3), działającą z substytucji adw. M. P. (4) (t. XIII, k. 2474-2489);

3) w dniu 31 sierpnia 2017 r. – pokrzywdzony K. B. (t. XIII, k. 2509-2511);

4) w dniu 05 września 2017 r. – pokrzywdzony C. T. (1) (t. XIII, k. 2516-2520v).

Ad. 1)

Pokrzywdzony R. P. zaskarżył postanowienie Prokuratury Okręgowej w Warszawie z dnia 02 sierpnia 2017 r. w całości.

Rozstrzygnięciu urzędu prokuratorskiego zarzucił:

a) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 270 § 1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię;

b) obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 2 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k.;

c) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę postanowienia, który miał wpływ na treść tego orzeczenia, tj. błąd wadliwej ewaluacji (dokonane ustalenia co do stanu faktycznego na podstawie materiału dowodowego zostały błędnie ocenione z perspektywy zasad swobodnej oceny z art. 7 k.p.k.), w odniesieniu do podstawy zarzutów skarżącego, opartych na art. 231 § 1 oraz art. 271 § 1 k.k.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia.

Ad. 2)

Pokrzywdzony M. S. (2), reprezentowany przez adw. M. P. (3), działającą z substytucji adw. M. P. (4), zaskarżył postanowienie Prokuratury Okręgowej w Warszawie z dnia 02 sierpnia 2017 r. w części, tj. w zakresie pkt. 1 i 6 tego orzeczenia.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił obrazę następujących przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia:

a) art. 7 i art. 410 k.p.k. poprzez nieobiektywną oraz sprzeczną z zasadami logiki, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego w postaci zeznań M. K. (1), pełniącego funkcję Marszałka Sejmu, w zakresie przyczyn towarzyszących wykluczeniu z posiedzenia Sejmu RP M. S. (2), wykonującego mandat Posła RP, podczas gdy z prawidłowo ocenionych deponycji M. K. (1) wynika, że pokrzywdzony M. S. (2) został wykluczony z obrad Sejmu RP w dniu 16 grudnia 2016 r. z przyczyn niezwiązanych ze swoim zachowaniem oraz treścią wystąpienia w trakcie debaty nad projektem ustawy budżetowej na rok 2017, zaś z pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż brak było podstaw do wykluczenia posła M. S. (2) z posiedzenia Sejmu RP;

b) art. 7 k.p.k. poprzez nieobiektywną oraz sprzeczną z zasadami logiki, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego w postaci zeznań pokrzywdzonego M. S. (2), w zakresie okoliczności bezpośrednio poprzedzających decyzję o wykluczeniu z obrad Sejmu RP, w tym okoliczności dotyczących przedmiotu wystąpienia pokrzywdzonego M. S. (2) oraz niesłyszenia przez pokrzywdzonego M. S. (2) ze względu na panujący na Sali Plenarnej Sejmu RP harmider, tzw. ostrzeżeń formułowanych przez M. K. (1) w trybie art. 175 Regulaminu Sejmu;

c) art. 7 k.p.k. poprzez nieobiektywną oraz sprzeczną z zasadami logiki, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego w postaci zeznań świadka Z. L., w zakresie okoliczności dotyczących wyraźnych rozbieżności i okoliczności im towarzyszących pomiędzy tzw. nieautoryzowanym zapisem stenograficznym z posiedzenia Sejmu RP z dnia 16 grudnia 2016 r. a treścią tzw. autoryzowanego zapisu stenograficznego z dnia 16 grudnia 2016 r., w tym nieuwzględnienia w tzw. zapisie autoryzowanym fragmentu wypowiedzi pokrzywdzonego M. S. (2), tj. „chodzi o budowę siedziby Sinfonia Varsovia”;

d) art. 92 w zw. z art. 410 k.p.k. polegającą na niewzięciu pod uwagę przy wydawaniu zaskarżonego postanowienia całokształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu poprzez pominięcie:

a. kopii fragmentu niekorygowanego i nieautoryzowanego stenogramu z posiedzenia Sejmu z dnia 16 grudnia 2016 r. w zakresie dotyczącym treści wypowiedzi pokrzywdzonego M. S. (2) dotyczącej budowy siedziby Sinfonia Varsovia;

b. treści nagrania z 33. posiedzenia Sejmu RP w części dotyczącej wystąpienia pokrzywdzonego M. S. (2) w zakresie dotyczącym podejścia przez M. S. (2) do stołu prezydyjnego i przyłożenia swojej prawej ręki do swojego ucha sygnalizującego, że ma trudności z usłyszeniem słów Marszałka Sejmu; oraz wypowiedzenia przez M. S. (2) zdania „ta poprawka dotyczy budowy centrum muzyki”, co bezpośrednio poprzedzało podjęcie przez Marszałka Sejmu decyzji o wykluczeniu pokrzywdzonego M. S. (2) z tego posiedzenia Sejmu RP;

c. ekspertyzy autorstwa dr. R. B. (2) z 09 stycznia 2017 r. w zakresie dotyczącym braku merytorycznego i prawnego uzasadnienia podjętej przez Marszałka Sejmu decyzji o wykluczeniu pokrzywdzonego M. S. (2) z posiedzenia Sejmu RP; co, w następstwie naruszeń wskazanych w pkt. a) do d) powyżej, skutkowało błędami w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mających wpływ na jego treść, polegającymi na nieznajdującym oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym przyjęciu, że:

- pokrzywdzony M. S. (2) dopuścił się swoim zachowaniem naruszenia art. 175 Regulaminu Sejmu;
- istniały podstawy do zastosowania wobec pokrzywdzonego M. S. (2) sankcji przewidzianych w art. 175 Regulaminu Sejmu przez Marszałka Sejmu;
- decyzja Marszałka Sejmu o wykluczeniu pokrzywdzonego M. S. (2) z obrad Sejmu została podjęta zgodnie z obowiązującym prawem, była zasadna oraz neutralna politycznie;

e) art. 167 k.p.k. polegającą na niewyjaśnieniu okoliczności związanych z opracowaniem treści pierwotnego, nieautoryzowanego stenogramu z 33. Posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r., jak również opracowaniem treści ostatecznego, oficjalnego stenogramu z tego posiedzenia;

f) art. 167 k.p.k. polegającą na zaniechaniu ustalenia, a następnie przeprowadzenia przesłuchania stenografa, który sporządził pierwotną, nieautoryzowaną wersję stenogramu z 33. posiedzenia Sejmu RP w dniu 16 grudnia 2016 r., na okoliczność słów wypowiedzianych przez pokrzywdzonego M. S. (2) w trakcie jego wystąpienia dotyczącego budowy siedziby Sinfonia Varsovia oraz okoliczności związanych z przebiegiem tego wystąpienia; jak również przesłuchania i ustalenia wszystkich osób uczestniczących w opracowaniu ostatecznej, oficjalnej treści stenogramu z tego posiedzenia;

g) art. 297 § 1 pkt 1, 4 i 5 k.p.k. polegającą na niezrealizowaniu celów postępowania przygotowawczego, co doprowadziło do błędnego przyjęcia istnienia podstaw do umorzenia postępowania w oparciu o art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., a jednocześnie przy braku zbadania sposobu rozpoznania przez Prezydium Sejmu odwołania złożonego przez pokrzywdzonego M. S. (2) od decyzji o wykluczeniu go z posiedzenia Sejmu w sytuacji, gdy treść stenogramu z 33. posiedzenia Sejmu stanowiła podstawę decyzji Prezydium Sejmu.

Skarżący wniósł o uchylenie postanowienia Prokuratury Okręgowej w Warszawie z dnia 02 sierpnia 2017 r. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy tej jednostce prokuratury do dalszego prowadzenia.

Ad. 3)

Pokrzywdzony K. B. zaskarżył postanowienie Prokuratury Okręgowej w Warszawie z dnia 02 sierpnia 2017 r. w zakresie pkt. 7 tego orzeczenia.

Rozstrzygnięciu urzędu prokuratorskiego zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 271 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że zachowanie J. K. (1), Z. Z., M. K. (2) i J. Z. nie było poświadczeniem nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne, podczas gdy zgodnie z prawidłowo ustalonym w uzasadnieniu postanowienia stanem faktycznym – ww. posłowie podpisali listę obecności już po posiedzeniu Sejmu, a więc po zakończeniu obrad, co oznacza, że naruszyli dyspozycję wynikającą z art. 7 ust. 5 Regulaminu Sejmu, która stanowi, że obecność posła na posiedzeniu Sejmu jest potwierdzana na liście obecności wykładanej każdego dnia posiedzenia do czasu zakończenia obrad, co prowadzi do wniosku, że potwierdzenie tej obecności ex post jest poświadczeniem nieprawdy i wypełnia znamiona przestępstwa z art. 271 § 1 k.k.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia w postępowaniu przygotowawczym.

Ad. 4)

Pokrzywdzony C. T. (1) zaskarżył postanowienie Prokuratury Okręgowej w Warszawie z dnia 02 sierpnia 2017 r. w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie następujących przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia:

a) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w szczególności nie dokonano jakiegokolwiek oceny z punktu widzenia prawnokarnego oddziaływania zachowania Marszałka Sejmu polegającego na rozstrzygnięciu wniosku formalnego posła J. S. (2) bez uprzedniego wysłuchania wnioskodawcy – pomimo, iż z treści Regulaminu Sejmu (art. 184 ust. 5) wprost wynika, iż: „Sejm rozstrzyga o wniosku formalnym po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnika wniosku”, co w konsekwencji prowadzi do jednoznacznej konstatacji, iż decyzja o umorzeniu śledztwa była przedwczesna;

b) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w szczególności nie dokonano jakiegokolwiek analizy prawnokarnej zachowania Marszałka Sejmu polegającego na rozstrzygnięciu wniosku formalnego posła J. S. (2) bez uprzedniego wysłuchania przeciwnika wniosku w osobie posła S. N., który w trakcie 33. posiedzenia Sejmu RP podczas rozpatrywania przedmiotowego wniosku formalnego taki sprzeciw złożył, co wynika wprost z treści sprawozdania stenograficznego z 33. posiedzenia Sejmu RP w dniu 16 grudnia 2016 r. (str. 64), co w konsekwencji prowadzi do uznania, iż decyzja o umorzeniu śledztwa miała charakter przedwczesny;

c) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w szczególności nie ustalono oraz nie dokonano analizy zachowania Szefa Kancelarii Sejmu A. K. (7) w zakresie uprawnienia (i jego podstawy prawnej) do wydania Straży Marszałkowskiej polecenia niewpuszczania posłów na Sejm RP określonymi wejściami na teren Sali Kolumnowej – w sytuacji, gdy biorąc pod uwagę fakt, iż:

- z treści uzasadnienia postanowienia o umorzeniu śledztwa wynika, iż polecenie w ww. zakresie zostało wydane Komendantowi Straży Marszałkowskiej przez A. K. (7) (str. 32 oraz 57-58);

- z treści uzasadnienia postanowienia o umorzeniu śledztwa oraz treści zeznań Marszałka Sejmu (str. 58) wynika, iż Marszałek Sejmu nie wydał w dniu 16 grudnia 2016 r. Straży Marszałkowskiej innych poleceń (poza zapewnieniem bezpieczeństwa członkom rządu), a kwestiami tymi zajmowała się Szefowa Kancelarii Sejmu; co w konsekwencji prowadzi do uznania, iż decyzja o umorzeniu śledztwa miała charakter przedwczesny, tym bardziej, iż z treści ustawy o Biurze Ochrony Rządu (art. 127 ust. 2) – zadania w (...) ochrony (...) wykonują strażnicy Straży Marszałkowskiej, umundurowanej formacji podległej Marszałkowi Sejmu, zaś z treści Regulaminu Sejmu (art. 199 ust. 1) – Kancelaria Sejmu wykonuje zadania organizacyjno-techniczne i doradcze związane z działalnością Sejmu i jego organów;

d) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w tym nie dokonano jakiegokolwiek analizy sposobu przeprowadzenia posiedzenia Sejmu RP w dniu 12 sierpnia 2010 r. w zakresie relewantnym z punktu widzenia zagwarantowania praw i obowiązków posła na Sejm RP, w szczególności w sytuacji, gdy z treści sprawozdania stenograficznego z ww. posiedzenia Sejmu wprost wynika, iż posłowie ówczesnej opozycji ((...)) mogli w sposób swobodny i niczym nieskrępowany zgłaszać wnioski formalne wraz z uzasadnieniem (str. 3 ww. sprawozdania – wniosek formalny poseł J. S. (6));

e) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w tym nie dokonano jakiegokolwiek analizy zachowania z punktu widzenia prawnokarnej oddziaływania J. B. (4) (posła na Sejm RP, funkcjonariusza publicznego), który w trakcie 33. posiedzenia Sejmu RP, nie przewodnicząc obradom Sejmu, uniemożliwił posłowi Z. S. złożenie wniosku formalnego, a w konsekwencji uniemożliwił realizowanie wyżej wymienionemu przysługujących uprawnień posła na Sejm RP, tym bardziej, że organ postępowania przygotowawczego w uzasadnieniu skarżonego postanowienia wprost wskazuje, iż – in casu – nie doszło (z ww. powodu) do zakomunikowania Marszałkowi Sejmu chęci złożenia;

f) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w tym w szczególności organ procesowy w istocie uchylił się od jakiegokolwiek oceny z punktu widzenia ewentualnej realizacji znamion przestępstwa stypizowanego w treści art. 233 § 1 k.k. przez Marszałka Sejmu RP, czy podjęte działania o charakterze organizacyjnym (w tym rozmieszczenie krzeseł oraz przeznaczenie miejsc dla posłów opozycji) w sposób dostateczny gwarantowały realizację przez posłów wynikających z Konstytucji, ustaw oraz Regulaminu Sejmu praw i obowiązków związanych z wykonywaniem mandatu – w szczególności, gdy prokurator w treści uzasadnienia skarżonego postanowienia wprost wskazuje, iż: „Bierna postawa posłów (...) i nieopuszczanie zajętych przez nich miejsc miały również na celu zabezpieczenie obrad Sejmu w Sali Kolumnowej przed zablokowaniem ich

przez protestujących posłów (...), (...) i (...) (str. 55), a nadto wprost konstatuje, iż pozostawanie ww. posłów na wyznaczonych miejscach uniemożliwiało posłom opozycji dostęp do stołu prezydyjnego;

g) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w tym w szczególności nie dokonano prawidłowej prawnokarnej oceny zachowania Marszałka Sejmu polegającego na niepoddaniu pod głosowanie (nierozstrzygnięcie) w przedmiocie wniosków formalnych zgłaszanych przez posłów w toku 33. posiedzenia Sejmu RP – pomimo, iż z treści sprawozdania stenograficznego wprost wynika, iż Marszałek Sejmu stwierdził, iż inne wnioski formalne (a więc inne niż wniosek formalny posła J. S. (2)) będą przegłosowane po zrealizowaniu ww. wniosku formalnego (str. 65 sprawozdania stenograficznego), co w konsekwencji prowadzi do jednoznacznej konstatacji, iż decyzja prokuratora w zakresie umorzenia jest przedwczesna, w szczególności z punktu widzenia oceny zachowania Marszałka Sejmu jako niedopełnienia obowiązków, w szczególności w sytuacji, gdy ww. jest zobowiązany do czuwania nad przestrzeganiem w toku obrad Regulaminu Sejmu oraz powagi i porządku na Sali posiedzeń;

h) art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 297 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 7 i 92 k.p.k. poprzez umorzenie śledztwa w sytuacji, gdy nie zostały wyjaśnione dostatecznie wszystkie okoliczności sprawy – w tym w szczególności w zakresie przedmiotowego postępowania organ procesowy uchylił się od jakiegokolwiek oceny z punktu widzenia realizacji znamion czynu zabronionego (art. 231 § 1 k.k.) zachowania posłów (...) polegającego na „nieopuszczaniu swoich miejsc, a tym samym blokowaniu możliwości przejścia do przedniej części Sali” w kontekście uprawnień i obowiązków posłów na Sejm RP wynikających z Konstytucji, ustaw oraz Regulaminu Sejmu – tym bardziej, że jak wynika z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia ww. zachowanie (blokowanie) „miało również na celu zabezpieczenie obrad Sejmu w Sali Kolumnowej przed zablokowaniem ich przez protestujących posłów” (str. 55), zaś w zakresie treści praw i uprawnień posła nie mieszczą się działania o charakterze ochronnym czy też porządkowym (obronnym, czy też zabezpieczającym z punktu widzenia bezpieczeństwa) na terenie Sejmu RP, co w konsekwencji prowadzi do jednoznacznej konstatacji, iż decyzja w przedmiocie umorzenia postępowania ma charakter przedwczesny.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia Prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w Warszawie.

W odpowiedzi na złożone zażalenia urząd prokuratorski uznał je za bezpodstawną polemikę ze stanowiskiem wyrażonym w treści zaskarżonego postanowienia. W ocenie Prokuratury żaden z powyższych środków odwoławczych nie podnosi argumentów zasługujących na uwzględnienie i uzasadniających dalsze prowadzenie postępowania, a w toku czynności śledztwa zgromadzono pełny materiał dowodowy (k. 2-3 akt VIII Kp 1335/17).

Art. 306§1a pkt 3 k.p.k. nie określa, jak silny ma być związek między przestępstwem a naruszeniem prawa (dobra prawnego) danej osoby. Skoro jednak wystarczające jest naruszenie w sposób pośredni, to naruszenie prawa (dobra prawnego) w rozumieniu art. 306 § 1 k.p.k. będzie miało miejsce również w takiej sytuacji, gdy będzie istnieć wiele ogniw pośredniczących między tym naruszeniem a przestępstwem. Innymi słowy, przepis art. 306 § 1 k.p.k. może in concreto obejmować również osoby, które dotknęły dość odległe skutki przestępstwa. Mając na uwadze, że przedmiotem postępowania o sygn. akt (...) I Ds. 209.2016 był przebieg 33. Posiedzenia Sejmu RP, na którym uchwalono m.in. budżet państwa na 2017 r., to wszelkie kwestie dotyczące prawidłowości przebiegu obrad, zaistnienia kworum i skuteczności uchwalonych ustaw mogły potencjalnie oddziaływać na każdego obywatela, a z pewnością dotyczyły praw i obowiązków posłów związanych z wykonywanymi przez nich mandatami. Tym samym M. S. (2), K. B., C. T. (1) i R. P. są osobami uprawnionymi do złożenia zażaleń w trybie art. 306 § 1a pkt 3 k.p.k.

II.

Zasada demokratycznego państwa prawnego, określona w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyraża jedną z fundamentalnych dyrektyw konstytucyjnych, które określają podstawowe i szczególnie chronione cechy ustrojowe Rzeczypospolitej Polskiej (P. Wiliński, Proces karny w świetle konstytucji, Warszawa 2011, s.83). Wskazuje się, że są one wyznacznikiem współczesnego państwa demokratycznego (L. Garlicki, Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu, Warszawa 2009, s. 58). Zawarte w niej wskazania stanowią istotne dyrektywy interpretacyjne (P. Sztompka,

Konstytucyjne zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji) (w:) Podstawowe założenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2010, s. 63). Znajdują one zastosowanie zarówno na etapie stanowienia prawa, stosowania prawa, jak i jego oceny (S. Wronkowska, Zasada demokratycznego państwa prawnego w Konstytucji, Warszawa 2006, s.12).

Prokuratura – zgodnie z treścią art. 2 Ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. „Prawo o prokuraturze” - wykonuje zadania w zakresie ścigania przestępstw oraz stoi na straży praworządności (postanowienie SN z dnia 20 października 2016 r., III KK 212/16, KZS 2016, nr 12, poz. 34). Natomiast zgodnie z art. 6 wskazanej ustawy prokurator jest obowiązany do podejmowania działań określonych w ustawach, kierując się zasadą bezstronności i równego traktowania wszystkich obywateli.

Zasada obiektywizmu, o której mowa w przepisie, stanowi bezpośrednią konsekwencję konstytucyjnej zasady równości wszystkich obywateli, niezależnie od narodowości, rasy, wyznania, stanowiska, wykształcenia, zasług i innych cech osobistych (art. 32 Konstytucji RP). Konstytucyjna zasada równości jest jednym ze środków ochrony praw i wolności jednostki. Stanowi też zasadnicze kryterium oceny istniejących regulacji prawnych. (P. Wiliński, Proces karny w świetle konstytucji, Warszawa 2011, s. 94). Trybunał Konstytucyjny – za istotę równości w rozumieniu art. 32 ust.1 Konstytucji – uważa równe traktowanie adresatów norm, którzy charakteryzują się w równym stopniu określoną cechą prawnie relewantną. W grupie tych osób niedopuszczalne jest różnicowanie, czy to dyskryminujące, czy faworyzujące. Jak wskazał Trybunał w wyroku P 4/03, oznacza to, że równych traktować należy równo, a podobnych należy traktować podobnie (wyrok TK z dnia 7 czerwca 2004 r., P 4/03, OTK-A 2004, nr 6, poz. 55). Z art. 32 ust. 1 Konstytucji wynika – na gruncie postępowania karnego – nakaz zapewniania uczestnikom tego postępowania równości wobec prawa (por. wyrok TK z dnia 14 grudnia 2005 r., SK 22/05, OTK-A 2005, nr 11, poz.135; wyrok TK z dnia 22 lutego 2005 r., K 10/04, OTK-A 2005, nr 2, poz.17; wyrok TK z dnia 23 maja 2005 r., SK 44/04, OTK-A 2005, nr 5, poz. 52; wyrok TK z dnia 17 maja 2004 r., SK 32/03, OTK-A 2004, nr 5, poz.44; wyrok TK z dnia 22 marca 2011 r., SK 13/08, OTK-A 2011, nr 2, poz.11)

Pozycja prokuratora jako strażnika praworządności jest szczególna i zobowiązuje do szczególnej skrupulatności. Dlatego ustawodawca uznał za niezbędne wyraźne sformułowanie tej zasady właśnie w odniesieniu do prokuratorów. Zasada obiektywizmu stanowi zasadę rozciągniętą na wszystkie kierunki działania prokuratury.

Bezstronność to niezawisłość i brak uprzedniego nastawienia do stron i innych uczestników postępowania. Obiektywizm zaś to także brak kierunkowego nastawienia do samej sprawy i nieprzesądzanie jej wyniku (M. Cieślak, Polska procedura karna, Warszawa 1973, s. 299- 300). Organ procesowy powinien być więc neutralny nie tylko wobec stron, ale także wobec samej sprawy. Neutralność organu procesowego oznacza brak kierunkowego nastawienia i do stron, i do sprawy, zdolność psychiczną do zmiany hipotetycznego obrazu czynu, gdy dowody będą taką zmianę narzucać (S. Waltoś, Proces karny. Zarys systemu, Warszawa 1985, s. 312- 313).

Za naruszenie obowiązku zachowania bezstronności należy uznać sytuacje, gdy organ procesowy podporządkowuje prawne treści wydawanych przez siebie orzeczeń swoim poglądom politycznym czy preferencjom ideologicznym, kieruje się uprzedzeniami bądź też resentymentami (wyrok TK z 24.06.1998 r., K 3/98, OTK 1998/4, poz. 52; wyrok TK z 27.01.1999 r., K 1/98, OTK 1999/1, poz. 3).

Sąd musi podzielić stanowisko pełnomocnika M. S. (2), który wskazuje, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wielokrotnie pojawiają się sformułowania, noszące znamiona ocen o charakterze politycznym, a nie prawnym (str.3 – 4 zażalenia), Określenia i opisy, jakimi posłużono się w uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu śledztwa istotnie mogą wskazywać na pozamerytoryczne i pozaprawne kryteria, jakie legły u podstaw podjętej decyzji procesowej. Świadczą o tym m.in. następujące sformułowania: „w przedmiotową praktykę obstrukcji parlamentarnej i tym samym zakłócania prac Sejmu wpisały się również kolejne wystąpienia posłów opozycji” (str. 26 uzasadnienia postanowienia z dn. 2 sierpnia 2017 r. o umorzeniu śledztwa), „Eskalacja działań protestacyjnych”, „rozpoczął swoją wypowiedź ironizując” (str. 26), „punktem kulminacyjnym, będącym jednocześnie podstawą do intensyfikacji metod obstrukcyjnych przez posłów szeroko rozumianej opozycji...” (str. 27), „Posłowie partii opozycyjnych, pod

pretekstem zgłaszania wniosków formalnych i zadawania pytań związanych z porządkiem obrad Sejmu...” (str. 45), „wypowiedź ta nie przystawała do powagi Sejmu i stanowiła słowną „zaczepkę” wobec Marszałka M. K. (1)...” (str. 46), „Zachowanie podejmowane przez przedstawicieli klubów opozycyjnych (...), (...) i (...) stanowiły nie tylko naruszenie Regulaminu, ale również jawną obstrukcję obrad Sejmu” (str. 46), „partie opozycyjne mogły dążyć do dalszej konfrontacji” (str. 50), „Podkreślenia wymaga przy tym fakt, iż Sejm obradował w niezwyklej okolicznościach wynikających z nieregulaminowej postawy części posłów opozycji i zachodziła uzasadniona obawa, iż pozaprawne formy protestu będą również prowadzone przez nią na terenie Sali Kolumnowej” (str. 55), „Utrudnienia w zakresie dostępu do informacji publicznej z kontynuacji 33 posiedzenia Sejmu w Sali Kolumnowej stanowiły zaś konsekwencję nieregulaminowego zachowania posłów części klubów opozycyjnych i związanej z tym konieczności przeniesienia prac Sejmu” (k. 60).

Pełnomocnik M. S. słusznie wskazuje, że uzasadnienie zaskarżonego postanowienia skupia się w znacznej mierze na prezentowaniu negatywnej oceny działań i inicjatyw posłów wywodzących się z ugrupowań opozycyjnych oraz na poszukiwaniu uzasadnienia i usprawiedliwienia dla działań, podejmowanych przez posłów bądź członków organów Sejmu, wywodzących się z obecnej większości parlamentarnej. Natomiast K. B. stwierdza wprost: „nie ma racji podległa służbowo Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu prokuratura, kiedy obszernie uzasadnia, że sejmowe wydarzenia z 16 i 17 grudnia 2016 r. były wynikiem nieregulaminowego zachowania opozycji, która nie reagowała prawidłowo na słuszne upomnienia M. K. (1) i prowadziła akcję protestacyjną oraz obstrukcję Parlamentu” (str. 2 zażalenia).

Istotnie można odnieść wrażenie, że ocena zachowań posłów wywodzących się z ugrupowań opozycyjnych wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia pomija prawa, jakie przysługują posłom na Sejm RP w związku z wykonywaniem przez nich mandatu poselskiego, zasady pluralizmu debaty publicznej oraz gwarancje prawa do swobody wypowiedzi, pozostającego pod ochroną art. 54 Konstytucji RP oraz art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Podstawy i motywy rozstrzygnięć podejmowanych przez organy ścigania, z Prokuraturą Okręgową w Warszawie włącznie, powinny zawsze pozostawać politycznie neutralne, bez względu na okoliczności konkretnej sprawy. Tylko rozstrzygnięcia, cechujące się najwyższym stopniem obiektywizmu, również w sprawach dotyczących urzędujących polityków, i to bez względu na ich przynależność partyjną, dają gwarancję prawidłowego wykonywania swoich zadań przez organy ścigania. Prokuratura jest z mocy ustawy organem ochrony prawnej wszystkich obywateli RP, niezależnie od ich poglądów bądź sympatii politycznych.

III.

Przedmiotem ochrony z art. 231 k.k. jest jakiegokolwiek dobro prawne, bez względu na to, czy należy ono do sfery prywatnej, czy sfery publicznej. Przepis ten bezpośrednio chroni prawidłowe funkcjonowanie instytucji państwowej i samorządu terytorialnego i związany z tym autorytet władzy publicznej (Z. Kallaus, *Przestępne nadużycie władzy*, Warszawa 1982, s. 44). W typie tego czynu zabronionego czynnością wykonawczą jest działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w ściśle określony sposób, a mianowicie przez przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków (wyrok SN z dnia 27 października 2014 r., WA 23/14, LEX nr 1554340; A. Barczak-Oplustil (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, t. 2, red. A. Zoll, 2013, s. 1204).

Czynność wykonawcza polega na działaniu na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Należy przyjąć, że ma to miejsce wówczas, kiedy z zachowania funkcjonariusza może wynikać szkoda w interesie publicznym lub prywatnym. Pojęcie szkody należy tu rozumieć szeroko. Nie chodzi wyłącznie o szkodę majątkową, ale o każde narażenie dobra chronionego prawem. Podkreśla się, że nie musi to być szkoda materialna, lecz również niemajątkowa, np. moralna (uchwała SN z dnia 29 stycznia 2004 r., I KZP 38/03, OSNKW 2004, nr 2, poz. 14).

Jest to przestępstwo bezskutkowe. Nie jest konieczne, by wystąpił jakikolwiek uszczerbek w chronionych prawem dobrach (wyrok SN z dnia 4 grudnia 2007 r., IV KK 276/07, LEX nr 351211; wyrok SN z dnia 8 maja 2007 r., IV KK 93/07, LEX nr 265807). Wystarczy, że wystąpi zagrożenie takim uszczerbkiem (postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2011 r., III KK 160/11, LEX nr 1119506; wyrok SN z dnia 3 marca 2009 r., WA 5/09, OSNwSK 2009, nr 1, poz. 592;

uchwała SN z dnia 24 stycznia 2013 r., I KZP 24/12, OSNKW 2013, nr 2, poz. 12; M. Bielski, Kontrowersje w zakresie materialnego bądź formalnego charakteru przestępstwa nadużycia władzy (art. 231 § 1 k.k.), PS 2011, nr 9, s.72).

Z uwagi na formalny charakter przestępstwa jego dokonanie następuje już z podjęciem lub zaniechaniem czynności, potencjalnie powodującym zagrożenie interesu publicznego lub prywatnego (S. Hoc, Odpowiedzialność karna za nadużycie władzy, WPP 2005, nr 4, s.47).

Działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego powinno nastąpić w związku z przekroczeniem uprawnień lub niedopełnieniem obowiązków, przy czym źródła jednych i drugich są określane w normach prawnych regulujących kompetencje konkretnych funkcjonariuszy (postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2016 r., V KK 316/16, OSNKW 2017, nr 4, poz.23; postanowienie SN z dnia 6 października 2016 r., IV KK 138/16, OSNKW 2017, nr 1, poz. 4; wyrok SN z dnia 17 lipca 2008 r., WA 24/08, OSNwSK 2008, nr 1, s.1510).

Przekroczenie uprawnień oznacza, że "podjęte przez sprawcę zachowanie nie wchodziło w zakres jego kompetencji i równocześnie wskazania na powiązanie formalne i merytoryczne z tymi kompetencjami, a może to z reguły zachodzić tylko w dziedzinie tej działalności służbowej i obejmować tylko te czynności, które mają charakter służbowy i dotyczą osób lub dóbr, w stosunku do których sprawca występuje jako funkcjonariusz publiczny, jednak przekroczenie uprawnień może także polegać na podjęciu działania wprawdzie w ramach kompetencji, lecz niezgodnie z prawnymi warunkami podjętej przez funkcjonariusza publicznego czynności" (wyrok SN z dnia 8 maja 2007 r., IV KK 93/07, LEX nr 265807).

Niedopełnieniem obowiązków będzie niedokonanie czynności, która należy do kompetencji danej osoby i której dokonanie w danej sytuacji było obligatoryjne. Niedopełnienie obowiązków w istocie stanowi przestępstwo z zaniechania, chociaż ustawa łączy je z wyrażeniem „działa na szkodę”. Natomiast przekroczenie uprawnień możliwe jest tylko przez działanie.

Dla przyjęcia, że sprawca dopuścił się czynu z art. 231 § 1 k.k., istotne znaczenie ma ustalenie zakresu i rodzaju (treści) uprawnień, które funkcjonariusz publiczny przekroczył, lub obowiązków, jakich nie dopełnił. Źródło obowiązków, których niewypełnienie stanowi warunek konieczny realizacji znamion omawianego przestępstwa, zależy od charakteru obowiązku i może mieć charakter ogólny, szczególny lub indywidualny. W przypadku pierwszego z nich, takim źródłem są najczęściej przepisy odnoszące się do wszystkich funkcjonariuszy lub poszczególnych ich kategorii. Obowiązki szczególne są regulowane na ogół przepisami dotyczącymi określonej kategorii funkcjonariuszy publicznych i w porównaniu z ogólnymi są bardziej konkretnie określone. Z kolei obowiązki indywidualne zawierają odpowiednie przepisy regulaminów, instrukcji, mogą nimi być również wydane przez uprawnione osoby polecenia służbowe wykonania określonych czynności. Pewne obowiązki funkcjonariuszy publicznych mogą przy tym wynikać z samej istoty urzędowania (wyrok SN z dnia 4 maja 2016 r., V KK 388/15, LEX nr 2046083).

Art. 231 § 3 k.k. przewiduje karalność za nieumyślną realizację znamion typu czynu zabronionego opisanego w § 1, którego skutkiem jest wyrządzenie istotnej szkody. Nieumyślność takiego czynu należy oceniać na płaszczyźnie art. 9 § 2 k.k. Funkcjonariusz publiczny nie ma zamiaru przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków ani działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, czyni to jednak albo w wyniku błędu co do zakresu uprawnień lub obowiązków, albo w wyniku nieświadomości, że takie przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków wiązać się będzie z działaniem na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Warunkiem realizacji znamion typu określonego w art. 231 § 3 k.k. jest obiektywnie rozumiana przewidywalność działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (wyrok SN z dnia 9 listopada 2010 r., WA 32/10, Biul.PK 2011, nr 1, poz.22).

Czyn zabroniony przez § 3 art. 231 k.k. obok odmiennego określenia strony podmiotowej zawiera dodatkowe znamię, jakim jest wyrządzenie przez sprawcę istotnej szkody. Chodzi tu o spowodowanie uszczerbku w dobru chronionym prawem. W wypadku czynu zabronionego przez § 3 mamy więc do czynienia z przestępstwem skutkowym.

„Istotna szkoda – stanowiąca znamię art. 231 § 3 k.k. – jest pojęciem ocennym, przy czym w wypadku wyrządzenia przez funkcjonariusza publicznego szkody o charakterze wyłącznie materialnym, ocena ta powinna być

relatywizowana do sytuacji majątkowej pokrzywdzonego, ale też powinna wyrażać się orientacyjnie wartością znaczną określoną w art. 115 § 5 k.k. Ponieważ jednak istotna szkoda – w rozumieniu art. 231 § 3 k.k. – nie ogranicza się tylko do szkody materialnej i jest pojęciem szerszym, to o tym, na ile jest to szkoda istotna w konkretnych okolicznościach, mogą również decydować – obok faktycznej szkody materialnej – dodatkowe względy, stanowiące znaczną dolegliwość dla strony pokrzywdzonej" (uchwała SN z 29.01.2004 r., I KZP 38/03, OSNKW 2004/2, poz. 14).

Lege non distinguente, szkoda ta może mieć charakter zarówno majątkowy, jak i osobisty (uchwała SN z dnia 23 czerwca 1992 r., I KZP 21/92, OSNKW 1992, nr 9-10, poz. 63). Istotność szkody majątkowej powinna być oceniana przede wszystkim przy użyciu kryterium jej wysokości, wyrażonej w pieniądzu, choć należy też brać pod uwagę relatywne znaczenie szkody dla pokrzywdzonego. Natomiast wysokość szkody niemajątkowej może być określona przez dolegliwość działania sprawcy dla pokrzywdzonego (uchwała SN z dnia 29 stycznia 2004 r., I KZP 37/03, LEX nr 103509).

Paragraf 2 art. 231 k.k. określa typ kwalifikowany czynu zabronionego w § 1. Znamieniem kwalifikującym jest dopuszczenie się czynu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej. W tej postaci jest to przestępstwo kierunkowe i można je popełnić tylko w zamiarze bezpośrednim.

Przestępstwo z art. 231 k.k. może popełnić tylko funkcjonariusz publiczny. Jest to zatem przestępstwo indywidualne właściwe. Funkcjonariuszem publicznym – zgodnie z treścią art. 115 § 13 k.k. – jest m.in.: poseł (w tym Marszałek Sejmu), senator, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Aby można było przypisać sprawcy popełnienie przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., konieczne jest - obok strony przedmiotowej - także ustalenie strony podmiotowej w odniesieniu do całości jego zachowania. Przestępstwo z § 1 art. 231 k.k. może zostać popełnione zarówno w zamiarze bezpośrednim, jak i ewentualnym (wyrok SN z dnia 7 lutego 2013 r., WA 1/13, LEX nr 1277838). A zatem funkcjonariusz publiczny musi obejmować swoim zamiarem zarówno przekroczenie uprawnień, czy też niedopełnienie obowiązków, jak i to, że działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Innymi słowy - niewykonanie konkretnego obowiązku przez funkcjonariusza publicznego może stanowić przestępstwo stypizowane w art. 231 § 1 k.k. wówczas, gdy funkcjonariusz ten w ramach czynności i kompetencji służbowych był rzeczywiście zobowiązany do jego wykonania oraz miał tego świadomość (wyrok SN z dnia 4 maja 2016 r., V KK 388/15, LEX nr 2046083). Natomiast przestępstwo z § 2 z uwagi na cel działania wymaga zamiaru bezpośredniego o szczególnym zabarwieniu (wyrok SN z dnia 7 października 1983 r., Rw 797/83, OSNKW 1984, nr 5-6, poz. 58). Sprawca przestępstwa z § 1 musi obejmować świadomością zarówno to, że przekracza uprawnienia lub niedopełnia obowiązków, jak i to, że działa swoim czynem na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (postanowienie SN z dnia 10 października 2012 r., V KK 27/12, LEX nr 1226786). Czyn określony w § 3 art. 231 k.k. cechuje się nieumyślnością.

Przedstawione rozważania prawna są istotne w płaszczyźnie oceny działań podejmowanych w dniu 16 grudnia 2016 r. zwłaszcza przez Marszałka Sejmu.

16 grudnia 2016 r. odbywało się 33. posiedzenie Sejmu RP, którego porządek dzienny obejmował 13 punktów.

W czasie trwania posiedzenia, podczas rozpatrywania punktu 7 porządku obrad (Sprawozdanie Stenograficzne z 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., s. 55 i nast.) posłowie wyrażali swój sprzeciw wobec uprzedniej decyzji Marszałka Sejmu ograniczającej swobodę realizacji obowiązków zawodowych przez dziennikarzy.

Zgodnie z porządkiem dziennym 33 posiedzenia Sejmu odbywało się III czytanie rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2017 r. (druki nr 881, 1094 i 1094-A).

Obrady w czasie rozpatrywania tego punktu porządku dziennego prowadził Marszałek Sejmu M. K. (1).

Podczas rozpatrywania trzeciego wniosku mniejszości do ustawy budżetowej pytanie chciał zadać poseł M. S. (2). Zgodnie z zapisem w stenogramie (Sprawozdanie Stenograficzne z 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., s. 62) poseł zdążył jedynie powiedzieć „Panie Marszałku Kochany! (Wesołość na sali, oklaski) Muzyka łagodzi obyczaje. Dlatego Warszawa jest...”. W tym momencie prowadzący obrady Marszałek Sejmu M. K. (1) wyłączył posłowi mikrofon i wykluczył M. S. z obrad.

Marszałek Sejmu nie miał prawa wykluczyć posła M. S. (2) z posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. w sposób, w jaki tego dokonał.

M. K. (1) zeznał, że „zachowanie posła S. było jedną z okoliczności utrudniających, a w konsekwencji uniemożliwiających prowadzenie obrad, w tym przypadku dokładnie głosowań. Jego zachowanie polegało na tym, że zabierał głos nie na temat, a więc odbiegał od tematu posiedzenia Sejmu i głosowań w danym punkcie. Moim obowiązkiem jako Marszałka Sejmu jest dbanie o to, by głosowania i obrady przeprowadzane były zgodnie z regulaminem Sejmu. Moim obowiązkiem jest dopilnowanie, aby posłowie zabierający głos mówili na temat. Muszę dbać o zachowanie powagi Sejmu. Poseł S. niejednokrotnie w tamtym roku zabierał głos na tematy nie związane z porządkiem obrad Sejmu. W tym dniu był przeze mnie upominany kilkakrotnie, a generalnie, tzn. od początku kadencji, był upominany ponad 20-krotnie, w tym był już raz ukarany karą finansową za łamanie Regulaminu Sejmu. (protokół z dn. 13.02.2017 r. k. 1826).

Sąd podziela argumentację skarżącego, że zeznania świadka K., interpretowane zgodnie z dyrektywami wskazanymi w art. 7 k.p.k. mogą wskazywać, iż rzeczywistymi przyczynami wykluczenia M. S. (2) z obrad w dniu 16 grudnia 2016 r. nie były okoliczności związane z jego zachowaniem w trakcie debaty nad projektem ustawy budżetowej na rok 2017 i wystąpieniem na mównicy sejmowej około godz. 15 w dniu 16 grudnia 2016 r. Treść zeznań M. K. (1) wskazuje, że przyczynami wykluczenia M. S. (2) z posiedzenia było: zachowanie posła generujące niesprecyzowane trudności uniemożliwiające prowadzenie obrad - w sytuacji, gdy pokrzywdzony przebywał na mównicy sejmowej około 60 sekund; rzekoma wielokrotna karalność dyscyplinarna posła M. S. (2); fakt podnoszenia krzyków z ław opozycji, które utrudniały Marszałkowi prowadzenie prac Sejmu oraz szczególne „wyczulenie” na zachowanie posła.

Prawidłowa, obiektywna i rzetelna ocena zeznań Marszałka Sejmu powinna prowadzić do wniosku, że motyw wskazywane jako podstawa wykluczenia posła S. miały jedynie charakter pozorny. Rzeczywistym powodem usunięcia M. S. (2) z posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. nie była ani treść jego wypowiedzi, ani też jego zachowanie na mównicy sejmowej. Zeznania M. K. (1) wskazują, że rzeczywistym powodem wykluczenia posła z posiedzenia Sejmu były okoliczności dotyczące ogólnej, nieuporządkowanej sytuacji panującej wówczas na Sali Plenarnej, nad którą pieczę sprawować miał Marszałek Sejmu.

Jedyną obiektywną okolicznością, która w sposób całościowy - i dodać należy, że jedynie potencjalnie - wpływać mogła na prawidłowość procedowania prac w Sejmie w dniu 16 grudnia 2016 r., o której zeznawał M. K. (1), było podnoszenie okrzyków z ław opozycji. Okoliczności te jednak nie dotyczyły w sposób zindywidualizowany pokrzywdzonego M. S. (2), a - co najważniejsze - nie miał on na nie żadnego bezpośredniego wpływu.

M. S. (2) zeznał: „Jak wynika ze stenogramu Sejmu Pan Marszałek przywołał mnie do porządku, ale wskazywałem - co również jest ujęte w stenogramie - że tego nie słyszę. Tego dnia panował na Sali harmider i było bardzo głośno (...) Moje pytanie dotyczyło poprawki dotyczącej budowy Sali Koncertowej przy ul. (...) w W. na potrzeby Orkiestry Symfonia Varsovia. Chciałbym zwrócić uwagę, na zmianę zauważalną między przekazanym przez Marszałka 16 grudnia 2016 r. stenogramem niekorygowanym, nieautoryzowanym przekazanym Komisji Regulaminowej Spraw Poselskich i Immunitetowych, a ostatecznym stenogramem z 33 posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. W stenogramie, który był przedmiotem prac Komisji znalazły się wypowiedziane przeze mnie słowa „Chodzi o budowę siedziby Simfonia Varsovia” natomiast w ostatecznym stenogramie podpisanym przez Marszałka, te wypowiedziane przeze mnie na mównicy sejmowej, nie znalazły się. Nie autoryzowałem swojej wypowiedzi, nie zrozumiała jest dla mnie ta korekta i nie wiem kto dokonał tej zmiany. Brak tych słów w oficjalnym stenogramie służył do politycznego uzasadnienia tezy, iż moje pytanie było nie na temat” (protokół z dn. 15.02.2017 r. k. 1858-1859).

Twierdzenia M. S. (2) znajdują potwierdzenie nie tylko w materiale dowodowym o charakterze obiektywnym, o którym zresztą wspomina sam skarżący, tj.: nagraniach video z kamer sejmowych (protokół oględzin rzeczy z dnia 21 lutego 2017 r. k. 2123 akt sprawy) i treści stenogramów, ale także zeznaniach przesłuchanych świadków. Z relacją pokrzywdzonego korespondują nie tylko wypowiedzi pracowników Kancelarii Sejmu: J. P. (4) (protokół przesłuchania z dn. 13.03.2017 r. k. 2234-2235), Z. D. (2) (protokół przesłuchania z dn.13.03.2017 r. k. 2238 –2239), Z. L. (protokół przesłuchania z dn.14.03.2017 r. k. 2241 –2242), ale także następujący fragment zeznań J. K. (1): „(...) W pewnym momencie jeden z posłów, wyróżniający się już poprzednio agresją i brakiem taktu o nazwisku S., zadał Marszałkowi Sejmu, jakieś sformułowane w sposób drwiący i poniżający godność urzędu Marszałka, pytanie. Chodziło o jakąś zmianę dotyczącą finansowani jakiejś orkiestry, ale nie zostało to jasno sformułowane” (protokół z dn. 21.02.2017 r. k. 2061 –2063).

Powyższe wskazuje, że wystąpienie posła M. S. (2) było wystąpieniem wprost odnoszącym się do omawianego porządku obrad - budowy centrum muzyki - czyli siedziby Simfonia Varsovia. Omawiany wówczas punkt porządku obrad dotyczył poprawki do ustawy budżetowej na 2017 rok - trzeciego wniosku mniejszości, autorstwa pokrzywdzonego, któremu udzielono głosu. Zgodnie ze Sprawozdaniem Komisji Finansów Publicznych o rządowym projekcie ustawy budżetowej na rok 2017 (druk nr 1094, pkt 3), zgłoszona przez pokrzywdzonego poprawka dotyczyła zwiększenia dochodów z podatku od towaru i usług o kwotę 340.000 tysięcy złotych, z przeznaczeniem na utworzenie nowej pozycji w części 83 - Rezerwy celowe pn. „Budowa sali koncertowej przy ulicy (...) w W. na potrzeby Orkiestry Simfonia Varsovia oraz modernizację zabytkowych obiektów ”.

Marszałek Sejmu – zgodnie z art. 110 ust.2 Konstytucji - przewodniczy obradom Sejmu, strzeże praw Sejmu oraz reprezentuje Sejm na zewnątrz. Natomiast art. 10 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej precyzuje, że Marszałek m.in. stoi na straży (...) (pkt 1), przewodniczy obradom Sejmu (pkt 4), czuwa nad tokiem i terminowością prac Sejmu i jego organów (pkt 5), sprawuje pieczę nad spokojem i porządkiem na całym obszarze należącym do Sejmu oraz wydaje stosowne zarządzenia porządkowe, w tym o użyciu w razie konieczności Straży Marszałkowskiej (pkt 13),

Ponadto, Marszałek - zgodnie z art. 175 Regulaminu Sejmu – czuwa nad przestrzeganiem w toku obrad Regulaminu Sejmu oraz powagi i porządku na Sali posiedzeń. Obowiązujące przepisy przyznają Marszałkowi Sejmu prawo do wykluczenia posła z posiedzenia Sejmu według ściśle określonej procedury. Marszałek Sejmu dysponuje przede wszystkim zestawem środków, które w literaturze przedmiotu bywają określane zbiorczym pojęciem „policja sesyjna”. Do środków tych należą wymienione w art. 175 Regulaminu Sejmu:

- zwrócenie uwagi posłowi, który w wystąpieniu swoim odbiega od przedmiotu obrad określonego w porządku dziennym poprzez przywołanie posła „do rzeczy”;
- odebranie przemawiającemu posłowi głosu po dwukrotnym przywołaniu posła „do rzeczy”;
- przywołanie posła „do porządku” – jeżeli już uprzednio Marszałek zwrócił posłowi uwagę, a ponadto poseł uniemożliwia prowadzenie obrad;
- ponowne przywołanie posła „do porządku” i jednoczesne stwierdzenie, że „poseł uniemożliwia prowadzenie obrad” – jeżeli zostały spełnione przesłanki takie, jak w przypadku pierwszego przywołania. W tym wypadku istnieje możliwość nałożenia przez Prezydium Sejmu na posła sankcji regulaminowej w postaci obniżenia uposażenia lub diety parlamentarnej posła w wysokości nieprzekraczającej 1/2 uposażenia poselskiego lub pełnej diety parlamentarnej miesięcznie na okres nie dłuższy niż 3 miesiące (art. 23 ust.1 Regulaminu Sejmu);
- wykluczenie posła z posiedzenia Sejmu, jeżeli poseł nadal uniemożliwia prowadzenie obrad i został już za to upomniany na tym samym posiedzeniu Sejmu.

Konsekwencją zastosowania tego środka jest obowiązek opuszczenia przez posła Sali i możliwość zarządzenia w tym celu przerwy przez Marszałka (jeżeli poseł Sali nie opuścił). Prawomocna decyzja Marszałka o wykluczeniu posła z

obrad oznacza jednocześnie obniżenie jego uposażenia poselskiego (maksymalnie o połowę) lub diety parlamentarnej (w całości) na okres 3 miesięcy. Prezydium Sejmu może wydłużyć okres obowiązywania sankcji finansowej do 6 miesięcy (art. 25 ust.1 i 2 Regulaminu Sejmu).

Od decyzji Marszałka Sejmu poseł ma prawo odwołać się do Prezydium Sejmu, które ma obowiązek rozstrzygnąć sprawę niezwłocznie, ale po zasięgnięciu opinii Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych. Co istotne – do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy – poseł nie bierze udziału w posiedzeniu. Należy podkreślić, że decyzja Prezydium Sejmu w sprawie odwołania jest ostateczna (art. 175 ust. 6 i 7 Regulaminu Sejmu).

W sytuacji opisanej w sprawozdaniu stenograficznym i w świetle treści przepisów Regulaminu Sejmu, co trzeba raz jeszcze podkreślić, Marszałek Sejmu nie miał prawa wykluczyć posła M. S. (2) z posiedzenia Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. w sposób, w jaki tego dokonał. Warunki panujące na Sali (głośne okrzyki, oklaski skandowanie hasła itp.) utrudniały posłowi rozpoczęcie wystąpienia. Marszałek Sejmu w tej sytuacji, powołując się na art. 175 ust. 3 Regulaminu Sejmu, przywołał posła do porządku. W odpowiedzi na stwierdzenie posła, że „nie słyszy” słów Marszałka, ten ponownie przywołał go do porządku tym razem na mocy art. 175 ust. 4 Regulaminu Sejmu, stwierdzając, że uniemożliwia prowadzenie obrad. Marszałek Sejmu, gdy poseł rozpoczął swoją wypowiedź, wyłączył mu mikrofon i oświadczył, że w oparciu o uprawnienia przysługujące mu na mocy art. 175 ust. 5 stwierdza, że poseł nadal uniemożliwia prowadzenie obrad, a ponieważ na tym samym posiedzeniu został już upomniany w trybie ust. 4, podejmuje decyzję o wykluczeniu posła z posiedzenia Sejmu, prosi go o opuszczenie sali i zarządza przerwę (Sprawozdanie Stenograficzne z 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., str. 62).

Marszałek przekonany, że poseł mówi nie na temat, powinien zwrócić mu na to uwagę, ewentualnie przywołać „do rzeczy” i - po dwukrotnym powtórzeniu tego apelu – odebrać posłowi głos. Wykluczenie posła z obrad jest możliwe tylko w przypadku uniemożliwiania ich prowadzenia poprzez zakłócanie porządku. Marszałek powinien zacząć od zwrócenia posłowi uwagi, następnie dwukrotnie przywołać go do porządku (za drugim razem stwierdzając, że poseł uniemożliwia prowadzenie obrad). Dopiero w konsekwencji braku reakcji posła na upomnienie Marszałka może on - uznając, że ma do czynienia z uniemożliwianiem prowadzenia obrad - stwierdzić to i w rezultacie wykluczyć posła z posiedzenia Sejmu. Należy podkreślić, że zastosowanie środków z zakresu „policji sesyjnej” musi być uzasadnione rzeczywistymi powodami, a nie polegać jedynie na wypowiedaniu formułek, których odpowiednia kumulacja umożliwia wykluczenie posła z obrad.

M. S. (2) na podstawie art. 175 ust. 6 Regulaminu odwołał się od decyzji Marszałka do Prezydium Sejmu. Uchwałą nr 44 z dnia 16 grudnia 2016 roku Prezydium Sejmu utrzymało w mocy decyzję Marszałka Sejmu RP o wykluczeniu M. S. (2) z obrad Sejmu RP. Za utrzymaniem w mocy decyzji Marszałka Sejmu RP głosowało dwóch wicemarszałków z partii (...) - Wicemarszałek Sejmu RP J. B. (4) i Wicemarszałek Sejmu RP R. T. (1) - oraz Marszałek Sejmu RP M. K. (1). Przeciwno opowiedziało się dwoje wicemarszałków z partii opozycyjnych - Wicemarszałek Sejmu RP B. D. (2) z partii (...) oraz Wicemarszałek Sejmu RP M. B. (3) z partii (...). Zgodnie z art. 11 ust. 4 Regulaminu Sejmu, Prezydium Sejmu RP podejmuje uchwały większością głosów, zaś w przypadku równej liczby głosów decyduje głos Marszałka Sejmu RP.

Fakt późniejszego utrzymania w mocy decyzji Marszałka Sejmu przez Prezydium Sejmu nie przesądza o braku naruszenia przez M. K. (6) obowiązujących procedur.

Reasumując, decyzja Marszałka Sejmu była pozbawiona podstaw regulaminowych, a więc niezgodna z prawem. Poseł M. S., korzystając ze swego uprawnienia poselskiego i zgodnie z regulaminem Sejmu rozpoczął zadawanie pytania związanego ze zgłoszonym wnioskiem mniejszości i nie przedłużył czasu swojej wypowiedzi, brak więc było merytorycznego i prawnego uzasadnienia podjętej przez Marszałka Sejmu decyzji.

Trzykrotne i nieprecyzyjne upomnienie M. S. (2) przez M. Sejmu, prowadzące do zastosowania najsurowszego z przewidzianych środków dyscyplinarnych w postaci wykluczenia z posiedzenia skutkowało nieproporcjonalnym ograniczeniem jego prawa do swobody wypowiedzi, sprzecznego ze standardami ochrony swobody wypowiedzi na

gruncie art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, ratyfikowanej przez Polskę w dniu 19 stycznia 1993 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie w pełni aprobuje przytoczone przez skarżącego judykaty Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału na gruncie art. 10 Konwencji, niewielki margines swobody oceny jest przyznawany w dwóch rodzajach wypowiedzi: wypowiedzi politycznej i wypowiedzi dotyczącej spraw mających publiczne znaczenie (przykładowo wyrok Wielkiej Izby ETPCz z 29 marca 2016 r. w sprawę *Bedat v. Szwajcarii*, skarga nr 56925/08, par. 49). Ochrona wypowiedzi politycznej nabiera szczególnego znaczenia i musi być zapewniona w instytucjach najbardziej reprezentatywnych dla życia politycznego, przede wszystkim w parlamentach oraz innych organach wyłanianych w drodze wyborów i złożonych z osób występujących w imieniu swego elektoratu. W ten sposób partie polityczne, jak i parlamentarzyści zabierając głos, reprezentują wyborców i przedstawiają ich poglądy oraz troski. Najściślejszej kontroli strasburskiej wymaga przy tym ingerencja w wypowiedź polityka (lub partii) należącego do opozycji (przykładowo wyrok ETPCz z 23 kwietnia 1992 r. w sprawie *Castells przeciwko Hiszpanii*, skarga nr 11798/85, par. 42-43.). W dotychczasowym orzecznictwie Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu wskazywał na szczególną rolę opozycji parlamentarnej, oraz specyfikę środków społecznego przekazu. W tym kontekście różne formy „niekonwencyjnego” lub „pozawerbalnego” przekazywania informacji i opinii (plakaty, banery, przedmioty o charakterze symbolicznym, a nawet gesty - wyrok ETPCz z 8 listopada 2016 r. w sprawie *Szanyi przeciwko Węgrom*, skarga nr 35493/13) także mają znaczenie i podlegają ochronie. Użycia takich form ekspresji - w zwłaszcza kartki papieru formatu A4 z napisem #WolneMediawSejmie, nie można uważać za istotne zakłócanie działalności parlamentu.

Wykluczenie z posiedzenia jest najbardziej dotkliwą sankcją dla posła i może mieć działanie „odstrasżające”, jego stosowanie może powodować tzw. „efekt mrożący” czyli oddziaływać w ten sposób, że posłowie opozycyjni będą obawiali się wyrażać swoje prawdziwe, często krytyczne stanowisko. Realna obawa przed wykluczeniem z posiedzenia Sejmu, a co za tym idzie możliwości wykonywania mandatu poselskiego uzyskanego w demokratycznych wyborach, może skutkować ograniczeniem swobody debaty parlamentarnej i pluralizmu politycznego, niezbędnego w demokratycznym społeczeństwie, którego fundament stanowi prawo do swobody wypowiedzi. Na marginesie odnotować wypada, że także proceduralny aspekt unormowania dotyczącego możliwości wykluczenia z posiedzenia Sejmu, w tym kształt procedury odwoławczej i rozpoznanie odwołania przez Prezydium Sejmu, budzą bardzo poważne wątpliwości w kontekście zapewnienia wymaganej i rzetelnej weryfikacji decyzji Marszałka Sejmu, co wskazuje na naruszenie prawa do skutecznego środka odwoławczego, w ramach rzetelnej procedury gwarantującej prawo do obrony w sytuacji naruszenia jego prawa do swobody wypowiedzi (wyrok Wielkiej Izby ETPCz z 17 maja 2016 r. w sprawie *Karácsony i inni przeciwko Węgrom*, 42461/13, LEX nr 2041176).

Niewątpliwie wykluczenie M. S. (2) z posiedzenia Sejmu stanowiło ingerencję w prawo do wykonywania obowiązków związanych z mandatem poselskim. Na skutek arbitralnego wykluczenia z obrad Sejmu w trakcie 33. posiedzenia w dniu 16 grudnia, pokrzywdzony został pozbawiony możliwości wykonywania swoich uprawnień określonych w ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jedn. Dz. U. 2016, poz. 1510). Zgodnie z art. 3 tej ustawy, podstawowym prawem i obowiązkiem posła jest czynne uczestnictwo w pracach Sejmu oraz Zgromadzenia Narodowego, a także ich organów, zaś zgodnie z art. 14 tej ustawy, w wykonywaniu obowiązków poselskich poseł w szczególności ma prawo uczestniczyć w dyskusji nad sprawami rozpatrywanymi przez Sejm lub komisje sejmowe.

Europejski Trybunał Praw Człowieka wskazuje, że „wolność wypowiedzi w parlamencie korzysta z podwyższonego poziomu ochrony. Parlament stanowi wyjątkowe forum debaty w demokratycznym społeczeństwie, forum o znaczeniu podstawowym (...)”. Natomiast „ochrona przyznawana swobodzie wypowiedzi w parlamencie służy ochronie interesów całego parlamentu i nie należy jej rozumieć jako ochrony przyznawanej jedynie poszczególnym parlamentarzystom” (wyrok Wielkiej Izby ETPCz z 17 maja 2016 r. w sprawie *Karácsony i inni przeciwko Węgrom*, 42461/13, LEX nr 2041176).

Wypada również zauważyć, że zakres Regulaminu Sejmu został wyraźnie określony w art. 112 Konstytucji, który wyłączył określone w nim kwestie spod materii ustawowej, co rodzi istotne skutki - skutki, które nakazują realizowanie

jego norm. W przeciwnym wypadku dochodzi do naruszenia, co prawda pośredniego, samej Konstytucji będącej źródłem mocy prawnej i zakresu regulacji tegoż regulaminu. Tak więc naruszenie regulaminu stanowić musi naruszenie konstytucji (P. Uziębło, Glosa do wyroku TK z dnia 3 listopada 2006 r., K 31/06, Gdańskie Studia Prawnicze-Przegląd Orzecznictwa 2007, nr 2, s.174-175; P. Czarny, Glosa do wyroku TK z dnia 23 marca 2006 r., K 4/06, Przegląd Sejmowy 2006, nr 4, s. 117-118).

Autonomia parlamentarna oznacza bowiem nie tylko kompetencję do samodzielnego określenia reguł postępowania, ale także przestrzegania ich w zakresie stosowania tych reguł. Prawo uchwalania Regulaminu nie oznacza bowiem fakultatywności poddania się izby mocy przepisów regulaminowych, które zawsze i w każdych warunkach powinny być respektowane. Poprzez uchwalenie Regulaminu następuje bowiem "samozwiązanie się Sejmu postanowieniami tego aktu prawnego". Choć parlamentarzyści mogą w każdej chwili zmienić swój Regulamin bądź uchwalić nowy, to tak długo jak on obowiązuje, musi być bezwzględnie przestrzegany, a ewentualne powołanie się na zasadę autonomii nie może usprawiedliwiać obejścia i niestosowania postanowień regulaminowych. Autonomia regulaminowa nie oznacza dowolności w stosowaniu Regulaminu, a jedynie swobodę, niezależność i subiektywność w jego ustanawianiu (M. Safjan, L. Bosek, Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87–243, Warszawa 2016, s.98)

Decyzja Marszałka Sejmu doprowadziła do kontynuacji wydarzeń, a w ich efekcie ogłaszania kolejnych przerw w obradach (Sprawozdanie Stenograficzne z 33.posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., s. 62-63). Po wznowieniu obrad o godz. 15.41 (s. 64 stenogramu) Marszałek -pomimo wezwań posłów „Przywróć posła!” - przystąpił do rozpatrywania kolejnego, piątego wniosku mniejszości. Po przeprowadzeniu głosowania elektronicznego okazało się, że na Sali Obrad nie było kworum (w głosowaniu wzięło udział 190 posłów; „za” głosowało 16, „przeciw” - 172, a wstrzymało się 2 posłów; Sprawozdanie Stenograficzne z 33.posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., s. 64). Ze stenogramu wynika, że w tym momencie posłowie zablokowali mównicę sejmową, a Marszałek zarządził przerwę w obradach stwierdzając: „Muszę ogłosić przerwę z powodu braku kworum” (Sprawozdanie Stenograficzne z 33.posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., s. 64).

IV.

Marszałek Sejmu w dniu 16 grudnia 2016 r. o godzinie 21 na zwołanym Konwencie Seniorów zwrócił się z prośbą do przewodniczących wszystkich klubów o umożliwienie prowadzenia obrad w Sali Plenarnej (notatka w sprawie kontynuacji 33 posiedzenia). Dalej w Notatce stwierdza się „Wobec braku reakcji, Marszałek Sejmu podjął decyzję o zmianie miejsca posiedzenia na Salę Kolumnową. Wszyscy posłowie zostali poinformowani sms-em o godzinie i miejscu wznowienia obrad Sejmu. Informacja ta była również wyświetlana na ekranach w sali plenarnej”.

W tym czasie w Sali Kolumnowej trwało posiedzenie Klubu (...). Sala ta, zgodnie z dokonany na początku kadencji Sejmu podziałem jest w dyspozycji klubu (...) (jest to zgodne z ukształtowanym już zwyczajem, że sala ta staje się „sala klubowa” największego klubu w Sejmie).

Marszałek Sejmu o godzinie 21:40 ogłosił posłom obecnym w Sali Kolumnowej wznowienie obrad (Sprawozdanie Stenograficzne z 33.posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., s.64), które zakończono o godzinie 23:24 (s. 71).

Zdaniem Sądu nie wyjaśniono jednak w sposób przekonujący, kiedy faktycznie zapadła i kto w rzeczywistości podjął decyzję o przeniesieniu obrad Sejmu do Sali Kolumnowej. Wątpliwości Sądu potęgują nie tylko okoliczności wykluczenia posła M. S. z obrad Sejmu, ale zeznania przesłuchanych świadków.

Kluczowa jest tutaj relacja K. P. (1), która zeznała „o tym, że tam mogą odbyć się obrady mówiono już od rana tego dnia. Wiem też, że ta sala była już od rana przygotowywana pod ewentualne obrady Sejmu. O tym, że obrady mogą być w Sali Kolumnowej wiedziałam na pewno już koło południa tego dnia. Była to w mojej ocenie wiedza powszechna dla posłów, którzy byli w Sejmie (protokół z dnia 20.01.2017 r. k. 325 – 326).

Warto również odwołać się do słów R. T. (1), który przyznał: „Ja brałem udział w podejmowaniu tej decyzji [o zmianie miejsca obrad], rozmawialiśmy o tym wielokrotnie. To był pewien proces.” (protokół przesłuchania z dnia 7.02.2017 r. k. 1512).

Natomiast Z. W. – pracownik Sejmu – zeznała: „po południu, może po 16 –tej otrzymałam polecenie od mojego Naczelnika pani I. M. (1), pilnego przygotowania kart do głosowania ręcznego, gdyż mamy się przygotować, że dojdzie do liczenia głosów przez Posłów Sekretarzy, wtedy jeszcze nie było decyzji o przeniesieniu obrad do Sali Kolumnowej, jedynie padła informacja, że taka sytuacja może zaistnieć (protokół z dnia 24.01.2017 r. k. 405 – 406).

Zeznania - zwłaszcza K. P. (1) - mogą wskazywać na to, że okupacja mównicy sejmowej na skutek wykluczenia posła S. nie była rzeczywistym powodem przeniesienia obrad do Sali Kolumnowej, ale wyłącznie pretekstem.

Zgodnie z art. 109 Konstytucji RP Sejm obraduje na posiedzeniach, zaś stosownie do dyspozycji art. 110 Konstytucji obradom Sejmu przewodniczy Marszałek. Przepis ten znajduje odzwierciedlenie w art. 10 ust. 1 Regulaminu Sejmu, który przewiduje, że Marszałek Sejmu m.in. stoi na straży praw i godności Sejmu i czuwa nad tokiem i terminowością prac Sejmu, a także zwołuje posiedzenia Sejmu i przewodniczy jego obradom, do czego nawiązuje z kolei art. 178 Regulaminu, wskazujący, że Marszałek „kieruje” obradami.

Możliwość przeniesienia obrad poza salę posiedzeń plenarnych nie jest normowana przez postanowienia Konstytucji ani też regulaminu Sejmu, w szczególności też - regulamin Sejmu nie zawiera normy określającej obowiązek odbywania obrad w określonym, prawnie zdeterminowanym miejscu. Należy więc - a contrario - przyjąć, że nie ma przeszkód prawnych do odbycia posiedzenia Sejmu w innym miejscu niż Sala Posiedzeń .

Trzeba jednak podkreślić, że posiedzenie Sejmu, zgodnie z utartym poglądem doktryny to „zgromadzenie pełnego składu izby w celu obradowania nad sprawami objętymi porządkiem dziennym”. Regułą jest więc odbywanie posiedzeń w miejscu tradycyjnie przeznaczonym do odbywania obrad - Sali posiedzeń plenarnych. Umożliwia to - przynajmniej potencjalnie - respektowanie zasady majestatu tworzenia najwyższego prawa z zachowanie należytej powagi i dostojęstwa.

Istotnie, Sala Kolumnowa – jak zauważa Prokuratura - była już miejscem obrad Sejmu. 12 sierpnia 2010 r. odbyło się tam jednodniowe, 73 posiedzenie Sejmu VI kadencji. Miało ono jednak niewątpliwie charakter nadzwyczajny i w zasadniczy sposób odbiegało od organizacji obrad w dn. 16 grudnia 2016 r. Po pierwsze; wówczas, od samego początku wskazywano Salę Kolumnową jako miejsce nadzwyczajnego posiedzenia, które odbyło się tam w całości. Po drugie; posiedzenie zostało zwołane w związku z koniecznością pilnego uchwalenia dwóch ustaw niezbędnych do działań mających na celu usunięcie skutków występujących na terenie części kraju powodzi. Po trzecie; nie mogło się odbyć w Sali Plenarnej z uwagi na trwający w niej remont. Po czwarte; posiedzenie zostało zwołane w czasie tzw. „wakacji parlamentarnych”, a więc można było założyć niższą frekwencję parlamentarzystów. Po piąte; na czas posiedzenia Sala Kolumnowa została odpowiednio dostosowana do obrad, w szczególności przygotowane zostały miejsca siedzące (krzesła) dla wszystkich obecnych posłów, członków rządu, a także strefę, która zapewniała swobodną możliwość pracy dziennikarzom (w tym dla kamer transmitujących obrady) .

Doświadczenie życiowe wymaga uwzględnienia sytuacji nadzwyczajnych, w których może dojść do konieczności przeniesienia części obrad w inne miejsce. Należy więc uznać, że Marszałek Sejmu może - na podstawie art. 10 Regulaminu Sejmu - podjąć konieczne w takich okolicznościach decyzje.

Podejmowane przez Marszałka Sejmu rozstrzygnięcia nie mogą jednak zależeć wyłącznie od faktu wystąpienia obstrukcji obrad przez grupę posłów, ale zawsze muszą być konsekwencją realizacji jego konstytucyjnej i regulaminowej roli. Marszałek jest organem kierowniczym całego Sejmu i winien zajmować stanowisko neutralnego arbitra i organizatora prac parlamentarnych, nie zaś pozostawać reprezentantem rządzącej większości.

Z tego powodu, w przypadku zwołania (przeniesienia) posiedzenia do sali innej niż Sala Plenarna konieczne jest zapewnienie wszystkim posłom odpowiednich i zgodnych ustawą o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz z Regulaminem warunków niezbędnych dla wypełnienia powierzonego im mandatu.

Dopuszczalne odbycie posiedzenia Sejmu w innym miejscu niż Sala Posiedzeń czy też zmiana miejsca posiedzenia w jego trakcie nakłada na Marszałka Sejmu szczególny obowiązek zapewnienia prawidłowości prowadzenia obrad, ustalenia istnienia kworum i ustalania wyników głosowań, ponieważ domniemania co do prawidłowości zawiadomienia o miejscu posiedzenia, co do istnienia kworum i co do prawidłowości wyników poszczególnych głosowań przestają obowiązywać.

V.

Nie ma racji S. P. (1), kiedy twierdzi, że „Sejm jest tam, gdzie Marszałek i kworum” (protokół przesłuchania z 3 lutego 2017 r., k. 1383 – 1385).

Sejm - zgodnie z art. 96 ust. 1 Konstytucji RP - składa się z 460 posłów, którzy są przedstawicielami Narodu (art. 104 ust. 1 Konstytucji RP). Reprezentacja ta w państwie demokratycznym ma mieć charakter pluralistyczny, co oznacza, że w Sejmie musi znaleźć się miejsce dla opozycji. Mniejszość parlamentarna ma pełne prawo, na równych zasadach z posłami ugrupowań rządzących, uczestniczyć w pracach Sejmu i prawo to nie może być ograniczane.

Zasada istnienia opozycji to wartość konstytucyjna. Prawa opozycji chronione są konstytucyjnie. Naród, jako podmiot zbiorowy, składający się z obywateli o różnych poglądach (i interesach) powinien być reprezentowany przez ciało wieloosobowe, ponieważ tylko ono może tę różnorodność wyrażać (P. Uziębło, Demokracja przedstawicielska, [w:] A. Szmyt, Leksykon prawa konstytucyjnego. Sto podstawowych pojęć, Warszawa 2010, s. 33 i 35). Przedstawicielski charakter Sejmu wiąże się z zasadą jednakowej sytuacji jego członków. Skoro bowiem wszyscy posłowie są wybierani w oparciu o te same reguły i mają taki sam status przedstawiciela Narodu, to warunkuje to zakaz ustanawiania (czy to prawnie, czy faktycznie) różnych kategorii posłów, czy też faktycznego różnicowania ich praw.

Podstawowym prawem i obowiązkiem posła jest czynne uczestnictwo w pracach Sejmu (art. 3 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora). Posłom - zgodnie z treścią art. 4 - zapewnia się warunki niezbędne do skutecznej realizacji ich obowiązków oraz ochronę praw wynikających ze sprawowania mandatu. Natomiast Marszałek Sejmu na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 3 i 12 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora czuwa nad tokiem prac Sejmu i udziela posłom niezbędnej pomocy w ich pracy.

Marszałek Sejmu dopuścił się naruszenia podstawowych praw posłów opozycji. Wskazuje na to dotychczas zgromadzony przez Prokuraturę materiał dowodowy. W pierwszej kolejności dowodzą tego zeznania: C. T. (1) (protokół z dn. 3.02.2017 r. k. 1420 -1422), S. N. (protokół przesłuchania z dn. 14.06.2017 r. k. 2385-2387), K. B. (protokół z dn. 9.02.2017 r. k. 1717-1722), M. S. (2) (protokół z dn. 15.02.2017 r. k. 1858-1859), R. P. (protokół z dn. 21.02.2017 r. k. 2033-2034), A. S. (8) (protokół z dn. 21.02.2017 r. k. 2049 -2050), M. S. (3) (protokół z dn. 23.02.2017 r. k. 2080 -2081), K. T. (2) (protokół z dn. 23.02.2017 r. k. 2083-2084), Z. S. (protokół z dn. 23.02.2017 r. k. 2089 -2090), M. G. (3) (protokół przesłuchania z dn. 9.03.2017 r. k. 2220- 2221), R. W. (2) (protokół przesłuchania z dn. 21.03.2017 r. k. 2267-2268), P. K. (4) (protokół przesłuchania z dn. 21.03.2017 r. k. 2270-2271), A. P. (3) (protokół przesłuchania z dn. 24.03.2017 r. k. 2275 – 2280), E. R. (2) (protokół przesłuchania z dn. 19.04.2017 r. k. 2320- 2321), J. M. (5) (protokół przesłuchania z dn. 6.02.2017 r. k. 2344-2348), K. J. (2) (protokół przesłuchania z dn. 23.02.2017 r. k. 2086-2087). Świadkowie szczegółowo zrelacjonowali okoliczności zawiadomienia ich o zmianie miejsca posiedzenia Sejmu, przedstawili perturbacje związane z dostaniem się na Salę Kolumnową, opisali wyznaczone dla posłów opozycji miejsce, a także podejmowane próby uczestniczenia w 33 posiedzeniu Sejmu oraz działania, które im to uniemożliwiły.

Depozycje wymienionych osób znajdują potwierdzenie nie tylko w materiale dowodowym w postaci nagrań z Sali Kolumnowej, pochodzących zarówno z zainstalowanego tam monitoringu (k. 1799-1816, 2038-2045) jak i

wykonanych przez posłów (...) (k. 2127- 2130) oraz partii opozycyjnych (k. 567-568, 2260- 2263), Sprawozdania Stenograficznego z 33. Posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 grudnia 2016 r. (str. 64 i nast. , k. 297 -301 Załącznika nr 1, t. II), ale także zeznań kolejnych przesłuchanych świadków.

Przesądzające – w ocenie Sądu Okręgowego – są zeznania posłów (...). Dowodzą one bez cienia wątpliwości, że większość parlamentarna w sposób zaplanowany, zdecydowany i konsekwentny naruszyła reguły konstytucyjne, dotyczące zarówno wymogu rozpatrywania projektu ustawy w trzech czytaniach (art. 119 ust.1 Konstytucji), jak i gwarancji statusu posła jako przedstawiciela Narodu (art. 104 ust.1 i 2 Konstytucji), podlegającego ochronie prawnej, zapewnionej przez Konstytucję (art. 106) i ustawę z 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła senatora.

M. K. (1) zeznał: „Ułożenie Sali Kolumnowej i zapewnienie by nie powtórzyło się blokowanie mównicy trzeba było jakoś zabezpieczyć. W związku z tym posłowie opozycji, którzy wywołali to zamieszanie na Sali Plenarnej mieli przeznaczone dla siebie miejsce na Sali Kolumnowej. To Marszałek Sejmu decyduje, która część Sali przeznaczona jest dla konkretnych posłów” (k. 1827).

L. D. zeznał: „Z tego co pamiętam to w trakcie przerwy w posiedzeniu Sejmu rozesłane były smsy o zwołaniu posiedzenia klubu (...) w Sali Kolumnowej. Udałem się na posiedzenie klubu, w trakcie którego wyjaśniony był dalszy plan obrad. Zorganizowane zostało rozmieszczenie posłów w sposób mający nie dopuścić do kolejnego zakłócenia bądź przerwania obrad. Chodziło o przedzielenie Sali rzędami krzeseł dla posłów bliżej głównego wejścia do Sali” (k. 1128).

J. B. (1) zeznał: „Następnie zwołane zostało posiedzenie klubu parlamentarnego (...) na Sali Kolumnowej. Podczas posiedzenia klubu, przewodniczący klubu przekazał nam informację o całej sytuacji i w międzyczasie przekazano nam informację, że obrady Sejmu będą kontynuowane w Sali Kolumnowej. Podano godzinę ich rozpoczęcia. Czasu do tego rozpoczęcia było już niewiele, więc ja pozostałem już na Sali Kolumnowej. Wówczas ustawiono krzesła i przygotowano Salę Kolumnową, by mogła pomieścić wszystkich posłów, trwało to od 30 minut do godziny, precyzyjnie nie potrafię wskazać” (k. 344).

P. W. zeznał: „Były ustawione 3 rzędy krzeseł. Ja siedziałem w pierwszym z nich” (k. 1008)

K. P. (1) zeznała: „Ustawiono krzesła w taki sposób, żeby uniemożliwić posłom blokującym mównicę w Sali Plenarnej zaatakowanie nas” (k. 325v.).

G. P. (1) zeznał: „Oni znajdowali się w tylnej części Sali, gdzie nie było mikrofonów, z których mogliby skorzystać. (...) w mojej ocenie była ta jakaś próba zabezpieczenia przed zablokowaniem obrad przez opozycję” (k. 1683-16840).

P. G. zeznał: „Na Sali Kolumnowej mogły być ograniczenia w poruszaniu się po niej ze względu na ustawiony w poprzek Sali rząd krzeseł, nie pamiętam jednak tego dokładnie. Trudno mi powiedzieć, czy ktoś ten rząd krzeseł ustawił celowo w taki sposób” (k. 2204v.)

B. R. zeznał: „Jak wchodziłem na Salę Kolumnową, zauważyłem stojące puste krzesła w kilkunastu rzędach ułożonych od ściany do ściany względem Prezydium i tam usiadłem z grupą posłów” (k. 428 – 429).

A. M. (4) zeznał: „Proszono nas o zajęcie miejsc i ich nie zmienienia podczas głosowań. Proszono nas również o zajęcie miejsc z przodu Sali przez panie posłanki, a z tyłu przez panów posłów. Nie wiem, czym to było podyktowane, chyba względami kurtuazyjnymi (...) Trudno mi powiedzieć, czy krzesła na Sali Kolumnowej były tak ułożone by utrudnić przemieszczanie się po Sali posłom opozycji. Nie mogę jednak tego wykluczyć. Nie wiem, kto te krzesła ułożył” (k. 1677).

A. K. (6) zeznała: „W każdym razie siadaliśmy w określonym porządku na Sali Kolumnowej: kobiety z przodu, starsi mężczyźni za nami, a najmłodsi na końcu Sali. Oczywiście mówimy tu już o sytuacji, kiedy zajmowaliśmy miejsca na kontynuację 33 posiedzenia Sejmu, kiedy też drzwi główne do Sali Kolumnowej były otwarte i wszyscy posłowie mieli

do niej dostęp. My obawialiśmy się dalszych zaczepek i dlatego przyjęliśmy taki porządek zajmowania miejsc” (k. 1640).

A. P. (2) zeznała: „Ze względu na możliwe awantury na Sali Kolumnowej ze strony posłów opozycji, przed rozpoczęciem posiedzenia proszono , aby panie posłanki zasiadły w przedniej części Sali” (k. 1760).

Najbardziej dobitnie na ten temat wypowiedział się R. T. (1): „Posiedzenie Klubu Parlamentarnego było otwarte wyłącznie dla członków w/w Klubu. Po jego zakończeniu Sala Kolumnowa została tak zorganizowana, aby nie dopuścić posłów opozycji do stołu prezydyjnego w Sali Kolumnowej. Miało to na celu uniemożliwienie zablokowania w/w stołu. Organizacja ta polegała na ustawieniu z tyłu Sali Kolumnowej trzech rzędów krzeseł w poprzek w/w Sali, tak aby zamknąć dostęp do stołu prezydyjnego. Jak ustawialiśmy te krzesła, to posłowie opozycji nie mogli jeszcze wejść na Salę Kolumnową. Po ustawieniu krzeseł zajęliśmy miejsca na Sali Kolumnowej i czekaliśmy na pojawienie się Marszałka i pracowników kancelarii Sejmu. Zostały zamknięte dwa boczne wejścia od Sali Kolumnowej, na polecenie Marszałka Sejmu lub Szefa kancelarii Sejmu. Zamknięte zostały te wejścia bliżej wejścia głównego. W tej Sali są trzy wejścia boczne i jedno główne. Trzecie wejście boczne, przy stole prezydyjnym nie było zamknięte, ale to jest wejście przez pomieszczenia techniczne, nie każdy je zna. Nie wydaje mi się, aby posłowie opozycji mogli wejść tym trzecim wejściem bocznym od strony stołu prezydyjnego. Tym trzecim wejściem bocznym wchodził Marszałek Sejmu oraz pracownicy Kancelarii. Wejście główne zostało otwarte w chwili, gdy Marszałek Sejmu oraz pracownicy Kancelarii Sejmu RP zajęli miejsca przy stole prezydyjnym. Po chwili widziałem, iż drzwi główne są otwarte, niektórzy posłowie opozycji wchodził i wychodził na Salę Kolumnową. Na pewno widziałem posła N. jak wchodził i wychodził. Nie pamiętam innych posłów. Nie było sytuacji, aby posłowie opozycji usiedli na jakichś krzesłach.(...) Generalnie zamysł był taki, iż posłowie opozycji mogą wejść na Salę Kolumnową, ale nie mogą przemieszczać się w stronę stołu prezydyjnego, a więc nie mogą przekroczyć trzech rzędów krzeseł. Krzesła były ustawione tak, iż się stykały, aby nie było możliwości przejścia pomiędzy nimi, a na krzesłach siedzieli posłowie. To był specjalny zamysł, uniemożliwiający przejście w głąb Sali. Nie pamiętam, kto to wymyślił. Nadto, z tyłu było trochę wolnych krzeseł, mogli usiąść posłowie opozycji. Tych krzeseł wolnych było ze 20 lub 30” (k. 1513).

Uzupełnieniem przedstawionych zeznań jest nagranie sporządzone przez posła K. S. (1) (k. 383). Z treści protokołu oględzin rzeczy z dn. 23.02.2017 r. (k. 2127- 2130) wynika, że osoba filmująca zadaje pytanie „Dlaczego tę babę wpuścili?” . Następnie kadr kamery zostaje skierowany na miejsce, w którym kończą się stoły i rozpoczynają rzędy krzeseł. W miejscu tym obok posła P. O. widoczna jest przechodząca posłanka Klubu (...) -E. R. (2) (k. 2129).

Ponadto, co wynika z Protokołu oględzin rzeczy z dn. 17.02.2017 r. – materiałów przekazanych w dn. 9.01.2017 r. przez kancelarię Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (k. 245), zabezpieczono materiał, który obrazuje sam moment ustawiania krzeseł w Sali Kolumnowej (k. 2038-2045)

Sąd Okręgowy nie może podzielić oceny prokuratury, że „posłowie opozycji byli uprawnieni w zakresie swojego mandatu i immunitetu poselskiego do swobodnego przemieszczania się po Sali Kolumnowej, jednakże nie budzi również wątpliwości fakt, że posłowie klubu (...) byli uprawnieni do zajęcia miejsc siedzących w wyznaczonej dla nich przez Marszałka Sejmu części Sali i pozostania na nich do zakończenia obrad” (postanowienie z dn. 2 sierpnia 2017 r. - str. 54).

VI.

Zgodnie z ustawą z 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, będącej ustawową realizacją normy wynikającej z art. 106 Konstytucji, podstawowym prawem i obowiązkiem posła i senatora jest czynne uczestnictwo w pracach Sejmu lub Senatu oraz Zgromadzenia Narodowego, a także ich organów (art. 3), przy czym posłom i senatorom zapewnia się warunki niezbędne do skutecznej realizacji ich obowiązków oraz ochronę praw wynikających ze sprawowania mandatu (art. 4). W wykonywaniu obowiązków poselskich poseł w szczególności ma prawo: wyrażać swoje stanowisko oraz zgłaszać wnioski w sprawach rozpatrywanych na posiedzeniach Sejmu i jego organów, uczestniczyć w podejmowaniu poselskich inicjatyw ustawodawczych i uchwałodawczych oraz w rozpatrywaniu projektów ustaw i uchwał Sejmu oraz uczestniczyć w dyskusji nad sprawami rozpatrywanymi przez Sejm lub komisje

sejmowe (art. 14 ust. 1 pkt 1, 5 i 6), zaś zasady i tryb korzystania z tych praw oraz z innych uprawnień poselskich w Sejmie określa regulamin Sejmu (ust. 2).

Wykonywanie mandatu przez parlamentarzystę oznacza możliwość realizowania woli narodu poprzez efektywne korzystanie z praw oraz sumienne i skuteczne wykonywanie obowiązków, które z pewnością nie ogranicza się jedynie do fizycznego udziału w samym głosowaniu.

Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że Marszałek Sejmu nie reagował na zgłaszane przez posłów wnioski formalne i nie udzielał im głosu podczas trwania obrad w Sali Kolumnowej. Podjęte działania pozostają więc w oczywistej sprzeczności z normą art. 182 (w tym zwłaszcza ust. 2), art. 184 oraz art. 188 regulaminu Sejmu.

Doszło w ten sposób do naruszenia nie tylko postanowień regulaminu Sejmu, ale także złamana została Ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora. W szczególności naruszona została dyspozycja art. 14 ustawy, w której stwierdza się, że poseł podczas wykonywania swoich obowiązków ma (m.in.) prawo do uczestniczenia w rozpatrywaniu projektów ustaw i uchwał oraz do uczestniczenia w dyskusjach nad sprawami rozpatrywanymi przez Sejm.

Powyższe dotyczy sposobu przegłosowania poprawki posła J. S. (2) i co się z tym wiąże -także treść uchwały Prezydium Sejmu w sprawie wykładni art. 184 ust. 3 pkt 9 Regulaminu Sejmu. Tryb procedowania w powyższym zakresie pozostaje w sprzeczności z art. 2, art. 7, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 106 Konstytucji, które statują pluralistyczny charakter Sejmu, istnienie i uwzględnianie praw opozycji (mniejszości) w procedurach sejmowych, w tym w szczególności w procedurach stanowienia ustaw, konstytucyjną ochronę praw opozycji, jednakowość praw posłów.

Nie budzi wątpliwości, że posłowie opozycji składali wnioski formalne. Świadczą o tym przede wszystkim zeznania: C. T. (1) (k. 1420 -1422), S. N. (k. 2385-2387), A. S. (8) (k. 2049 -2050), M. S. (3) (k. 2080 -2081), K. T. (2) (k. 2083-2084), Z. S. (2089 -2090), M. G. (3) (k. 2220- 2221), R. W. (2) (k. 2267-2268), P. K. (4) (k. 2270-2271), A. P. (3) (k. 2275 – 2280), E. R. (2) (k. 2320- 2321), J. M. (5) (k. 2344-2348), P. M. (k. 2357-2361). Fakt składania wniosków potwierdzają: nagrania z Sali Kolumnowej (k. 1799-1816, 2038-2045 oraz k. 567-568, 2260- 2263), a także Sprawozdania Stenograficznego z 33. Posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 grudnia 2016 r. (str. 64 i nast. , k. 297 -301 Załącznika nr 1, t. II); jak również zeznania samego Marszałka M. K. (1) (k. 1827) oraz posłów: K. Ł. (k. 425), J. D. (1) (k. 634), B. B. (1) (k. 893), J. L. (2) (k. 1085v), A. S. (4) (k. 1099v.), A. R. (2) (k. 1117), P. C. (1) (k. 1332), D. T. (k. 1374), K. M. (5) (k. 1403), Ł. R. (k. 1416v.), A. M. (3) (k. 1645), G. P. (1) (k. 1683-16840), K. O. (k. 1702), W. M. (k. 1795), K. M. (4) (k. 1379), J. K. (3) (k. 661-662), czy urzędniczki Z. W. (k. 406).

Niewątpliwie zatem głosy posłów (...), (...) i (...) były na Sali Kolumnowej słyszalne, ale zostały przez Marszałka Sejmu całkowicie zbagatelizowane.

Nadto, ignorowanym posłom opozycji fizycznie uniemożliwiono przedostanie się w stronę stołu prezydyjnego.

Ł. R. zeznał: „Jeden z wymienionych posłów, poseł S. próbował dostać się do przodu Sali, ale ze względu na usytuowanie krzeseł na Sali Kolumnowej nie udało mu się to” (k. 1415 – 1417).

J. K. (3) zeznał: „Mogę też powiedzieć, że jeden poseł z (...) teraz nie pamiętam kto, chciał dostać się do przodu mikrofonu , ale nie przeszedł przez ostatni rząd krzeseł” (k. 659-662).

P. C. (1) zeznał: „Pamiętam, że była taka sytuacja, że kilku posłów opozycyjnych próbowało się przedostać w kierunku fotela Marszałka i w momencie , kiedy było widać, że ciężko im będzie przejść do przodu Sali przez rzędy zajętych przez innych posłów krzeseł, krzyknęli, że to „skandal, że nie mogą wejść na salę”, ale przecież oni już na tej Sali byli. Stali kilka metrów ode mnie” (k. 1332).

K. O. zeznał: „widziałem na Sali Kolumnowej podczas głosowań posłów opozycji: P. K. (4) i posła N.. Byli też inni, łącznie około kilkunastu posłów. Pani poseł H.-K. nagrywała mnie telefonem, była to z jej strony próba sprowokowania

mnie. Wcześniej jak weszła na Salę Kolumnową krzyczała, że nie mamy kworum. Ja z nią nawiązałem rozmowę i pytałem skąd wie, że nie mamy kworum, skoro nas nie policzyła. Ona wraz z innymi posłami opozycji próbowała przedostać się do stołu prezydialnego, ale jej się to nie udało, gdyż siedzieliśmy na krzesłach w szeregu ustawionym od ściany do ściany. Nikt nie chciał jej ustąpić i wstać z krzesła (k. 1701 –1703).

A. S. (7) zeznał: „Nie pamiętam już co wykrzykiwali ci posłowie. Niektórzy z nich próbowali przedostać się do przodu Sali przechodząc przez krzesła, ale na Sali Kolumnowej było ciasno i im się to nie udało” (k. 1707).

Opisywane zdarzenia zostały częściowo utrwalone przez C. T. (1) oraz K. T. (2). W protokole oględzin rzeczy z dn. 24.01.2017 r. przedstawiono sytuację, gdy poseł C. T. (1) zwraca się: „Panie pośle chciałbym przejść złożyć wniosek formalny”, następnie poseł A. M. (3) odpowiada mu „Wypadaj stąd!” (k. 567). Natomiast z protokołu oględzin rzeczy z dn.2.03.2017 r. (k. 2260- 2263) wynika, że podobna sytuacja spotkała posła Z. S. (k. 2261) i posłankę M. G. (3) (k. 2262). Posłów opozycji nie chcieli przepuścić: M. W. (1), A. S. (3) i D. T..

Przedstawione dowody wskazują, że zostały pogwałcone generalne zasady ustrojowe dotyczące aksjologii państwa republikańskiego i reguł demokracji przedstawicielskiej, opartej na mechanizmach uwzględniających pluralizm polityczny społeczeństwa, w tym posłów wybranych przez Naród do Sejmu.

Prawo posłów do zgłoszenia wniosku formalnego, a także prawo do wypowiedzi i zadania pytania (w regulaminowo dopuszczalnych formach i czasie) stanowi istotną część gwarancji wykonywania mandatu posła i nie może zostać ograniczone.

Zgłaszanie wniosków formalnych i rozstrzygnięcie o nich przez Sejm w toku trzeciego czytania projektu ustawy, jakkolwiek przewidziane jest wyłącznie w Regulaminie Sejmu RP, niewątpliwie należy do zakresu zleconego przez Konstytucję unormowania w regulaminie m.in. „porządku prac Sejmu” (art. 112 in princ. Konstytucji) oraz mieści się w konstytucyjnym pojęciu „rozpatrywania projektu ustawy w trzech czytaniach” przez Sejm (art. 119 ust. 1 Konstytucji).

Przewidziana Regulaminem Sejmu możliwość zgłaszania przez posłów wniosków formalnych i konieczność ich prawidłowego rozpatrzenia przez Sejm, zarówno w trakcie debaty, jak i dotyczących głosowania w ramach trzeciego czytania projektu ustawy - ma istotne znaczenie dla oceny legalności przebiegu postępowania ustawodawczego. Wnioski te mogą mieć bezpośredni wpływ zarówno na przebieg posiedzenia Sejmu, jak i na treść procedowanego projektu, a także na sposób i wyniki głosowania nad projektem ustaw (J. Mordwiłko, Porządek głosowania wniosków mniejszości oraz ich dopuszczalny zakres, [w:] Regulamin Sejmu w opiniach Biura Analiz Sejmowych, t. II, Warszawa 2010, s. 304).

Należy podkreślić, że Regulamin nie różnicuje rangi wniosków formalnych ani sposobów ich dopuszczalnego potraktowania przez Marszałka Sejmu i Sejm z uwagi na podmiotową tożsamość ich autora, w szczególności ze względu na to, czy pochodzą od wnioskodawcy projektu ustawy, czy od innego uczestnika postępowania, a także w zależności od orientacji politycznej posła zgłaszającego wniosek formalny, czy to reprezentującego opcję (koalicję) rządzącą, posiadającą większość parlamentarną, czy wprost przeciwnie: należącego do opozycji bądź niezależnego.

Nie można apriorycznie dezawuować dopuszczalności zgłaszania jakichkolwiek wniosków formalnych, także gdy chodzi o fundamentalne postępowania legislacyjne (np. dotyczące budżetu państwa) i gdy dane wnioski kierowane są przez opozycję parlamentarną, nawet nie ukrywającą swej dezaprobaty dla rozpatrywanego projektu, bądź dążenia do spowodowania obstrukcji w pracach ustawodawczych. Także nadzwyczajne okoliczności konkretnego posiedzenia Sejmu (np. nie odbywanego w sali posiedzeń plenarnych) nie tylko nie zmniejszają, ale wprost przeciwnie: wymagają zwiększonej staranności w zapewnieniu prawidłowego przebiegu posiedzenia, przede wszystkim po stronie Marszałka Sejmu, którego zadania gwarancyjne w tej mierze wynikają wprost z Konstytucji.

Natomiast uniemożliwienie przez jednych posłów składania innym posłom wniosków formalnych stanowi ograniczenie zarówno gwarancji nietykalności, jak i podstawowych praw a zarazem obowiązków posła. Zgodnie

z Regulaminem Sejmu, jedynie Marszałek Sejmu oraz w instancji odwoławczej Prezydium Sejmu i tylko w ściśle unormowanych sytuacjach mają prawo podjąć decyzję o legalnym wykluczeniu posła z posiedzenia Sejmu. Każde działanie innego podmiotu - prowadzące do takiego skutku wbrew woli zainteresowanego posła - jest nielegalne.

Marszałek Sejmu nie ma zresztą możliwości odmowy udzielenia głosu w związku z zamiarem złożenia wniosku formalnego, co wyraźnie wynika z ust. 1 art. 184 Regulaminu Sejmu, w którym wyraźnie stwierdzono, że głos taki jest udzielany, a nie że może zostać udzielony. Jedynym ograniczeniem jest tu tylko brak możliwości zgłoszenia dwóch z wniosków formalnych, a więc wniosku o zamknięcie posiedzenia oraz wniosku o zamknięcie dyskusji, które nie mogą być zgłaszane „w trakcie debaty nad projektem ustawy konstytucyjnej lub zmiany przepisów konstytucyjnych, a także nad projektem ustawy budżetowej i innych planów finansowych państwa” (art. 184 ust. 6 Regulaminu Sejmu), co wynika ze szczególnego znaczenia takich projektów. Zbliżony charakter do wniosków formalnych ma też wniosek o odroczenie dyskusji, który jest wygłaszany i rozpatrywany na podobnych zasadach jak wnioski formalne. Godzi się dodać, że zgłoszenie wniosku formalnego jest limitowane czasowo, nie mogąc przekraczać 2 minut (art. 184 ust. 8 Regulaminu Sejmu).

Wnioskami formalnymi, których Marszałek Sejmu rozpoznanie winien umożliwić, były w pierwszej kolejności wnioski posłów: M., H.-K., N. o sprawdzenie kworum (Sprawozdanie Stenograficzne z 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r., s. 65 i nast.).

VII.

Kworum definiowane jest w literaturze przedmiotu jako minimalna liczba członków organu kolegialnego, których obecność podczas głosowania jest wymagana dla ważności podejmowanych decyzji. Podkreśla się także, że ustanowienie w art. 120 Konstytucji RP kworum na poziomie co najmniej połowy ustawowej liczby posłów „stanowi gwarancje poszanowania zasad stanowienia prawa i podejmowania uchwał w państwie demokratycznym” .

Sceptycyzm posłów opozycji dotyczący zachowania kworum jest uzasadniony.

Sprawdzenie istnienia kworum powinien zainicjować Marszałek Sejmu. Wystarczającym powodem do tego powinien być fakt, że ostatnie głosowanie na Sali Plenarnej przeprowadzone przy wykorzystaniu aparatury do głosowania elektronicznego przed zarządzoną przerwą wykazało, że wzięło w nim udział jedynie 190 posłów (Sprawozdanie Stenograficzne z 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r s. 64).

Parlamentarzyści partii rządzącej podnoszą, że sprawdzenia liczby posłów dokonano w trakcie posiedzenia Klubu (...) na Sali Kolumnowej. Zdaniem Sądu nie jest to wystarczające. Weryfikacja liczby posłów powinna nastąpić po wznowieniu obrad, po otwarciu Sali Kolumnowej dla wszystkich posłów oraz mediów. Wówczas jakiegokolwiek zastrzeżenia byłyby bezpodstawne.

Niewątpliwie podczas obrad w sali Kolumnowej, pomiędzy parlamentarzystami, znajdowały się osoby niebędące posłami – pracownicy Klubu (...).

Marszałek Sejmu - z uwagi na brak możliwości głosowania przy wykorzystaniu aparatury do głosowania elektronicznego - podjął decyzję o głosowaniu przez podniesienie ręki i liczenie głosów przez wyznaczonych posłów-sekretarzy.

Jednak sposób realizacji tej decyzji budzi daleko idące wątpliwości. Przede wszystkim, pomimo podziału Sali na 10 sektorów i wyznaczenia 10 sekretarzy, jak również - jak wynika z treści zawartej na stronie 64 stenogramu - pomimo formalnego sprawdzenia czy wyznaczeni sekretarze są przy przydzielonych im sektorach, w zbiorczych wynikach głosowania ujętych zostało jedynie 8 sektorów.

Z zeznań złożonych przez dwoje z wyznaczonych sekretarzy: E. B. i K. J. (2) wynika, że nie tylko nie uczestniczyli oni w liczeniu głosów, ale też nie było ich podczas obrad w Sali Kolumnowej (k. 2086-2087, k. 1994-1995).

Z treści ujawnionych w stenogramie wynika, że dopiero po przeprowadzeniu 6 głosowań, w tym głosowania nad całością ustawy budżetowej Marszałek Sejmu stwierdził nieobecność poseł E. B. (wypowiedź Marszałka Sejmu: „Pani poseł E. B., sekretarz sektora drugiego, jest proszona” - Sprawozdanie Stenograficzne z 33. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 grudnia 2016 r, s. 66).

Z treści Sprawozdania stenograficznego nie wynika jednak, żeby M. K. (1) na zaistniałą sytuację w jakikolwiek sposób zareagował. Nie wiadomo, jaki był dalszy los sektorów IX i X.

Posłowie – sekretarze: A. B. (1) (k. 1344-1345), M. G. (2) (k. 1517-1518), Ł. S. (k. 1469-1470), P. O. (k. 1589- 1590), P. B. (3) (k. 1553 – 1554) przyznali, że liczba głosujących w sektorach była „ruchoma”.

Także rzetelność załączonych do akt „Formularzy do obliczania głosów w sektorach” może budzić wątpliwości. W części z nich zapisy w rubryce „Liczba oddanych głosów” zostały przeprawione (Załącznik nr 1 , t. I, m.in. k. 60, 65, 68, 75, 89, 111, 165, 168, 225,236), natomiast na formularzach z sektora VIII znajdują się adnotacje: „4 głosy” „7 głosów”, „12 głosów” itd., które nie wiadomo, co mają oznaczać (Załącznik nr 1 , t. I, k.93,111, 120, 129,138, 147, 156, 165, 174, 183, 192, 201, 210, 219, 228,237, 246, 255, 264).

Nie jest tak, że posłowie w trakcie posiedzenia w Sali Kolumnowej nie przemieszczali się, nie zmieniali miejsc, nie przechodzili do innych sektorów, czy wręcz nie opuszczali sali. Wynika to zeznań następujących świadków:

B. P.: „Większość posłów , z tego co zauważyłam, nie zmieniała miejsca podczas obrad” (k. 1013),

B. L.: „Nie przemieszczałem się, cały czas zajmowałem to samo miejsce. W mojej okolicy na Sali nie dostrzegłem , żeby ktoś zmieniał miejsce. Widziałem tylko, że niektórzy posłowie podchodzili do Marszałka K. o coś zapytać” (k. 577- 578),

B. R.: „Niektórzy posłowie obecni na Sali Kolumnowej się przesiadali, bo obrady trwały kilka godzin. Ja jednak nie opuszczałem miejsca zajętego na początku (...)” (k. 429),

D. P.: „Przypominam sobie, że pojedynczy posłowie podczas posiedzenia Sejmu na Sali Kolumnowej przemieszczali się po Sali. Byli również wśród nich posłowie mojego klubu parlamentarnego, czyli (...)” (k. 1666),

A. C. (1): „Pamiętam tylko, że raz lub dwa razy wstałam żeby przekazać jakąś informację innemu posłowi, po czym wróciłam na swoje miejsce. Tu jednak zaznaczam, że ja nie mam pewności, czy to miało miejsce w trakcie samego posiedzenia czy przed jego rozpoczęciem” (k. 365),

A. K. (2): „Ja zmieniałem swoje miejsce. Początkowo usiadłem gdzieś na środku Sali, a później się przemieściłem na tył” (k. 450),

P. L.: „Być może jedno z głosowań odbywających się na Sali Kolumnowej opuściłem, ale nie pamiętam dokładnie które (k. 912) (...) Podczas posiedzenia w Sali Kolumnowej, mniej więcej w połowie głosowań ja w pewnym momencie wstałem i rozmawiałem z panią sekretarz M. G. (2), podszedłem do okna, ona stała koło okna i stał tam też poseł M. S. (1), my we troje rozmawialiśmy Nie pamiętam, podczas jakiego głosowania to było . Ponadto potem podczas posiedzenia wyszedłem jeden raz do toalety i nie jestem pewien, czy wtedy mnie jakieś głosowanie nie ominęło” (k. 913),

J. K. (1): „Przypominam sobie, że jeden z posłów sąsiadujących ze mną na Sali Kolumnowej wyszedł na jakiś czas do toalety, ale nie jestem w stanie powiedzieć, gdyż tego nie pamiętam, czy to działo się podczas głosowania” (k. 2062v.),

Do toalety wychodziły także posłanki: T. G. (2) (k. 1570) i J. K. (6) (k. 1491).

D. T. zeznał: „Podczas przeprowadzanych głosowań na Sali Kolumnowej na początku siedziałem przy stole, po lewej stronie, patrząc od wejścia na rogu po stronie zewnętrznej stolika od strony okien. Siedziałem tam podczas początkowych głosowań, ale nie jestem w stanie powiedzieć podczas, których dokładnie głosowań (...) W trakcie

posiedzenia zmieniłem miejsce i siadłem w rzędzie krzeseł z tyłu Sali, zaraz przy wejściu po lewej stronie. Obok mnie siedział po prawej stronie minister W., a po lewej S. P. (2).” (k. 1373).

Zarówno z zeznań jak i zabezpieczonego monitoringu (k. 1799-1816) wynika, że swoje miejsca wielokrotnie opuszczali R. T. (1) (k. 1511) i W. A. (k. 561v.).

Wątpliwości potęguje kolejna zarejestrowana wypowiedź posła A. M. (3). Z Protokołu oględzin rzeczy z dn. 23.02.2017 r. – płyta CD k. 383 nagranie utrwalone przez posła K. S. (1) za pomocą tableta na Sali Kolumnowej w dn. 16.12.2017 r. (k. 2127- 2130) wynika, że autor filmu wypowiada w kierunku A. M. słowa: „my żeśmy tam się pomylili w głosowaniu”, po czym poseł M. odpowiada „To nie szkodzi, będzie dużo”. Następnie poseł A. M. (3) stwierdza: „Mógł nas dwa razy policzyć... trochę tylko za, trochę nie” (k. 2129)

K. B. słusznie podnosi, że „nie jest zrozumiałe dlaczego prokurator pisze, iż o obecności posła na posiedzeniu świadczy przede wszystkim udział w głosowaniach (strona 44 uzasadnienia), skoro art. 7 ust. 5 Regulaminu Sejmu jednoznacznie przesądza, że o obecności posła na posiedzeniu Sejmu świadczy nic innego jak właśnie lista obecności. Poseł może bowiem być obecny na posiedzeniu Sejmu a nie zagłasować, może także dojść do sytuacji, w której odbywa się posiedzenie a nie ma głosowań. (...) taki dokument jak lista obecności parlamentarzystów na sali posiedzeń, zyskał dodatkowo znaczenie posiłkowe przy obliczaniu wątpliwego wówczas kworum. Pamiętać należy, że głosowania odbywające się na Sali Kolumnowej podczas 33. posiedzenia Sejmu nie były rejestrowane elektronicznie, monitoring nie obejmował całej sali, a dodatkowo nie ulega wątpliwości, że miejsca przeznaczone dla parlamentarzystów były częściowo zajęte przez pracowników administracyjnych, a więc osoby nieuprawnione” (zażalenie str.2).

Opisane postępowanie istotnie stoi w rażącej sprzeczności z dyspozycją art. 7 ust. 5 Regulaminu Sejmu, który stanowi, że obecność posła na posiedzeniu Sejmu jest potwierdzana na liście obecności wykładanej każdego dnia posiedzenia do czasu zakończenia obrad, co jest jedyną metodą stwierdzenia kworum w sytuacji braku wydruków udziału w głosowaniach. Osobą odpowiedzialną za wyłożenie listy obecności posłom do podpisu w sposób zgodny z art. 7 ust. 5, a więc jedynie w czasie trwania posiedzenia, jest na mocy art. 110 ust. 2 Konstytucji oraz art. 10 ust. 1 pkt 5 Regulaminu Marszałek Sejmu.

VIII.

W art. 61 ust. 1 Konstytucji RP zostało określone powszechne obywatelskie prawo dostępu do informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Korelatem tego prawa podmiotowego jest spoczywający przede wszystkim na organach władzy publicznej obowiązek udzielania obywatelom określonych informacji o działalności instytucji (wyrok WSA w Warszawie z dnia 30 sierpnia 2017 r.,II SA/Wa 252/17, LEX nr 2350832).

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał w swoim orzecznictwie, że powszechny i szeroki dostęp do informacji publicznej stanowi niezbędną przesłankę istnienia społeczeństwa obywatelskiego, a tym samym urzeczywistnienia demokratycznych zasad funkcjonowania władzy publicznej w państwie prawnym (zob. wyrok TK z dnia 7 czerwca 2016 r., K 8/15, OTK-A 2016, poz. 27, wyrok TK z dnia 10 lutego 2015 r., sygn. SK 50/13, OTK ZU 2015/2/A, poz. 12; wyrok TK z dnia 15 października 2009 r., sygn. K 26/08, OTK-A 2009, nr 9, poz. 135).

Prawo do informacji publicznej to prawo do informacji o działalności podmiotów wskazanych w Konstytucji RP, tj. o takiej aktywności tych podmiotów, która ukierunkowana jest na wypełnianie określonych zadań publicznych i realizowanie określonych interesów i celów publicznych (wyrok NSA z dnia 5 października 2017 r.,I OSK 3255/15, LEX nr 2376277).

Konstytucyjne prawo do informacji publicznej winno służyć jak najszerszemu obywatelskiemu dostępowi do danych publicznych. Zatem normy regulujące zarówno tryb, jak i zasady dostępu do informacji publicznej winny być wykładane z poszanowaniem podstawowej reguły in dubio pro libertate. Zasada jawności życia publicznego i transparentności działań władzy publicznej, które to zasady legły u podstaw obywatelskiego prawa do informacji

publicznej, realizowanego w trybie przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, mają bowiem sprzyjać sprawowaniu społecznej kontroli przez wszystkich obywateli (wyrok WSA w Krakowie z dnia 12 września 2016 r., II SA/Kr 747/16, LEX nr 2120629).

Prawo do informacji w demokratycznym państwie prawnym służy zapewnieniu, aby władza publiczna, we wszystkich postaciach i aspektach, spełniała warunek przejrzystości. Przedmiotem informacji publicznej jest zatem, po pierwsze, cała działalność wszystkich organów wymienionych w art. 61 ust. 1 Konstytucji, zaś po drugie, działalność osób pełniących funkcje publiczne, lecz - ze względu na art. 47 Konstytucji - tylko taka, która wiąże się z pełnionymi przez te osoby funkcjami publicznymi (zob. wyrok TK z dnia 12 maja 2008 r., sygn. SK 43/05, OTK ZU 2008, nr 4, poz. 57; wyrok TK z dnia 9 kwietnia 2015 r., sygn. K 14/13, OTK ZU 2015, nr 4, poz. 45).

Art. 61 Konstytucji RP łączy się funkcjonalnie z zasadą jawności posiedzeń Sejmu, o której mowa w art. 113 Konstytucji RP. Ustrojodawca zastrzegł przy tym, że jawność posiedzeń nie ma charakteru bezwzględnej i przewidział możliwość uchwalenia przez izbę tajności obrad. Podjęcie w tym zakresie stosownej uchwały jest uzależnione od wystąpienia określonej w komentowanym przepisie przesłanki "dobra państwa" oraz dopełnienia wymogu uzyskania poparcia bezwzględnej większości głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. W dniach 16-17 grudnia 2016 r. taka sytuacja nie miała jednak miejsca.

Jawność posiedzeń izb jest przede wszystkim elementem przedstawicielskiego charakteru mandatu (art. 104 Konstytucji RP), a nawet warunkiem sine qua non funkcjonowania samej instytucji parlamentu. Podstawowym celem zasady jawności jest bowiem zapewnienie wyborcom możliwości obserwacji pracy parlamentarzystów i dokonania oceny postępowania ich przedstawicieli (L. Garlicki, Artykuł 104, w: Garlicki, Konstytucja, t. 2, s. 1; J. Repel, w: J. Boć (red.), Konstytucje Rzeczypospolitej, s. 193). Zasada jawności posiedzeń jest także nieodłącznym elementem zasady demokratycznego państwa prawnego. Z jednej strony gwarantuje ona bowiem jawność procedury legislacyjnej, z drugiej zaś zapewnia obywatelskie prawo do informacji o posiedzeniach organu władzy. Oba wskazane aspekty jawności stanowią bez wątpienia gwarancję zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa (zob. K. Górka, Jawność posiedzeń Sejmu i Senatu oraz jej ograniczenia w Konstytucji RP, Warszawa 2014, s. 87).

W doktrynie podkreśla się, że na gruncie art. 113 Konstytucji RP należy przyjąć, iż zasada jawności posiedzeń Sejmu ma charakter zupełny (zob. L. Garlicki, Polskie prawo konstytucyjne, 2012, s. 211). Obejmuje ona bowiem: jawność prowadzonej debaty, jawność stawianych wniosków i przedłożeń oraz jawność głosowań [ich przebiegu, a także wyniku; tak A. Gwiżdż, w: A. Burda (red.), Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, s. 287], jawność podejmowanych uchwał oraz jawność dokumentów stanowiących przedmiot obrad Sejmu (tzn. dokumentów i materiałów dostarczanych na posiedzeniu wszystkim posłom). Konsekwencją tej zasady jest ponadto jawność dokumentów rejestrujących przebieg posiedzenia Sejmu.

Zasada jawności posiedzeń zobowiązuje izbę do zapewnienia takich warunków organizacyjno-technicznych, które umożliwią pełną realizację konstytucyjnego wymogu jawności. Podstawowe formy realizacji tej zasady określa Regulamin Sejmu. Art. 172 ust. 1 tego aktu powtarza za Konstytucją, że posiedzenia Sejmu są jawne. Następnie, w zd. 2, wskazuje przykładowe (wynika to ze sformułowania "w szczególności") gwarancje jawności posiedzeń: wcześniejsze informowanie opinii publicznej o posiedzeniach Sejmu, umożliwienie prasie, radiu i telewizji sporządzania sprawozdań z posiedzeń Sejmu, umożliwienie publiczności obserwowania obrad.

Przedstawicielom mediów uniemożliwiono wstęp na Salę Kolumnową. Mogli oni obserwować obrady z korytarza, zza drzwi wiodących do pomieszczenia, w którym przebywał Marszałek Sejmu oraz część posłów (zawiadomienie K. L. (1) – k. 38-40, zeznania W. B. (5) –k. 2139-2140).

Taka sytuacja stoi w oczywistej sprzeczności z zasadami i prawami wynikającymi z art. 113 i art. 61 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którymi posiedzenia Sejmu są jawne, „obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne”, a „prawo do uzyskiwania informacji

obejmuje [...] wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu".

Prawo wstępu obywateli na posiedzenia nakłada obowiązek m.in. udostępnienia obywatelom i innym uprawnionym (w tym dziennikarzom) miejsc na sali posiedzeń lub w miejscu umożliwiającym pełną, niezakłóconą i bezpośrednią obserwację posiedzenia, nie zaś poza nią, przed drzwiami, w sposób uniemożliwiający de facto obserwację posiedzenia.

Z całą mocą należy podkreślić, że przywołanych zasad konstytucyjnych i praw obywateli nie może przekreślać art. 170 ust. 4 Regulaminu Sejmu, przewidujący, że prawo wstępu na salę posiedzeń Sejmu mają osoby i delegacje zaproszone przez Marszałka Sejmu oraz upoważnieni przez niego pracownicy Kancelarii Sejmu. Przepis ten ma charakter techniczny i porządkowy, a Marszałek - korzystając z jego dyspozycji - nie może ograniczać, a tym bardziej uchylać konstytucyjnych reguł i praw obywatelskich. Wręcz przeciwnie: w oparciu o jego dyspozycję powinien zapewnić możliwość pełnej i skutecznej obserwacji i rejestrowania przebiegu obrad przedstawicielom mediów.

Warto dodać, że możliwość szeroko pojętej rejestracji dźwięku lub obrazu oznacza, że na samą rejestrację organ (Sejm, Marszałek Sejmu) nie wydaje zgody. Możliwość rejestracji obrazu i dźwięku zakłada więc bezwzględny obowiązek stworzenia obserwatorom technicznych możliwości udziału i rejestracji obrad (wyrok WSA w Szczecinie z dnia 24 sierpnia 2017 r., II SAB/Sz 77/17, LEX nr 2359554; wyrok WSA w Łodzi z dnia 9 lipca 2008 r., II SA/Łd 89/08, LEX nr 602953). Obowiązkiem organizatora posiedzenia (Marszałka Sejmu) jest także jego przeprowadzenie, które umożliwia udział publiczności oraz - co konieczne - wyznaczenie rozsądnej liczby miejsc dla przybyłych obserwatorów. Oczywistym jest, że podczas posiedzenia, które odbyło się 16 grudnia 2016 r. w Sali Kolumnowej wymienione warunki nie zostały zapewnione, co oznacza, że naruszono konstytucyjne prawa obywateli dostępu do informacji o działaniach organów władzy publicznej.

W tym miejscu wypada przypomnieć, że przedmiotem ochrony art. 44 Prawa prasowego jest wolność prasy, słowa, wyrażania poglądów i prawo do społecznie pożądanej krytyki. Krytyką prasową jest rzetelne, zgodne z prawem i zasadami współżycia społecznego i prawem przedstawianie ujemnych ocen i zjawisk. Granice krytyki określają: Konstytucja, przepisy prawa prasowego, cywilnego i karnego, a także zasady współżycia społecznego. Czynność sprawcza występku umyślnego z art. 44 ust. 1 polega na „utrudnianiu” lub „tłumieniu”. „Utrudnianie” to działania polegające na blokowaniu dostępu do informacji publicznej. Warto nadmienić, że przepis art. 23 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej penalizuje zachowanie polegające na nieudostępnieniu jakiegokolwiek informacji o tym charakterze, nie zaś tylko takiej informacji publicznej, którą charakteryzuje przymiot większej wagi (postanowienie SN z dnia 20 lipca 2007 r., III KK 74/07, LEX nr 323657). Natomiast „tłumienie” prowadzi nie tyle do utrudniania krytyki prasowej, ile wręcz do jej wyeliminowania, choćby na danym odcinku czy odnośnie do konkretnego zagadnienia lub niewygodnego bądź kompromitującego faktu. Występek zarówno z ust. 1, jak i z art. 44 ma charakter bezskutkowy. Do popełnienia przestępstwa dochodzi już w momencie zakończenia czynności sprawczej. Nie jest konieczne, aby sprawca osiągnął efekt w postaci utrudnienia krytyki prasowej bądź jej stłumienia.

IX.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko skarżących, że zarówno zakres czynności przeprowadzonych w toku dotychczasowego śledztwa, jak również ocena zgromadzonych dowodów prowadzą do wniosku o niezrealizowaniu celów postępowania przygotowawczego, o których mowa w art. 297 § 1 k.p.k. Niewątpliwie postanowienie z dnia 2 sierpnia 2017 r. zapadło przedwcześnie. Niezrealizowanie celów postępowania przygotowawczego – w szczególności w zakresie wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz zebrania i zabezpieczenia dowodów – doprowadziło do umorzenia postępowania w oparciu o art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd uchylił orzeczenie w całości, ponieważ punkty 1-13 postanowienia pozostają ze sobą w ścisłym związku.

Prokuratura kontynuując śledztwo powinna przede wszystkim:

- zabezpieczyć wszystkie materiały, które obrazują obrady na Sali Kolumnowej w dniu 16 grudnia 2016 r., a następnie dokonać ich oględzin. P. M. określił, że na Sali Kolumnowej pełnił „rolę kamerzysty” (k. 2359). Z protokołu przesłuchania z dn. 16 maja 2017 r. wynika, że był tam „od początku obrad do momentu, kiedy posłowie próbowali opuścić Sejm” (k. 2357-2361). Świadek zeznał: „ja wtedy włączyłem streaming na Facebooku i transmitowałem zajście, zarówno odnośnie tego co się działo w Sali Plenarnej jak i w kularach” (k. 2358);

- ponownie przesłuchać świadków K. P. (1), R. T. (1) oraz M. K. (1) celem wyjaśnienia, co było powodem przeniesienia obrad z Sali Plenarnej na Salę Kolumnową, kto i kiedy podjął taką decyzję;

- ustalić, kto zdecydował o „zaaranżowaniu” Sali Kolumnowej w taki sposób, aby posłowie opozycji nie mieli faktycznej możliwości wzięcia udziału w posiedzeniu Sejmu;

- ustalić, czy i kiedy sporządzono plan (mapkę) podziału Sali Kolumnowej na sektory, o czym wspominają świadkowie: R. S. (protokół z dnia 30.01.2017 r. k. 1224 – 1225) i Z. W. (protokół z dnia 24.01.2017 r. k. 405 – 406), a czemu zaprzecza Szef Kancelarii Sejmu A. K. (7) (protokół z 28.02.2017 r. k. 2187 -2189);

- wyjaśnić wątpliwości dotyczące „Formularzy do obliczania głosów w sektorach”, tj. naniesionych „poprawek” w rubryce „Liczba oddanych głosów” (Załącznik nr 1 , t. I, m.in. k. 60, 65, 68, 75, 89, 111, 165, 168, 225,236) oraz adnotacji („4 głosy”, „7 głosów”, „12 głosów” itd.) na formularzach z sektora VIII (Załącznik nr 1 , t. I, k.93,111, 120, 129,138, 147, 156, 165, 174, 183, 192, 201, 210, 219, 228,237, 246, 255, 264);

- przesłuchać A. M. (3) i K. S. (1) na okoliczność ich wypowiedzi ujętych w Protokole oględzin rzeczy z dn. 23.02.2017 r. (k. 2127- 2130), z którego wynika, że autor filmu wypowiada w kierunku A. M. słowa: „my żeśmy tam się pomylili w głosowaniu”, po czym A. M. odpowiada „To nie szkodzi, będzie dużo”. Następnie poseł A. M. wypowiada słowa „Mógł nas dwa razy policzyć... trochę tylko za, trochę nie” (k. 2129);

- w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy (nagrania, zdjęcia), ewentualnie korzystając z pomocy biegłych, podjąć próbę zweryfikowania informacji ujętych w „Formularzach do obliczania głosów w sektorach” oraz dokumentach „Wyniki głosowania nad ...” celem ustalenia rzeczywistej liczby uprawnionych i biorących udział w poszczególnych głosowaniach;

- uzupełniająco przesłuchać: J. P. (4) (k. 2234-2235), Z. D. (2) (k. 2238 –2239) i Z. L. (k. 2241 –2242) celem ostatecznego wyjaśnienia wątpliwości wskazanych w zażaleniu pełnomocnika M. S. (2) (str. 9 zażalenia);

- dokonać wyczerpującej oceny prawnej działania A. S. (9) kancelarii Sejmu (zażalenie C. T., str. 6-7) oraz parlamentarzystów, którzy w trakcie obrad Sejmu sami blokowali posłom opozycji swobodne przemieszczanie się po Sali Kolumnowej (m.in. A. M., M. W.), bądź nakłaniali do takiego zachowania;

- ponownie ocenić – po przeprowadzeniu wskazanych czynności dowodowych, a także innych, których potrzeba realizacji wyniknie w trakcie kontynuowania śledztwa – całość zgromadzonego materiału dowodowego. Ocena dowodów powinna być dokonana zgodnie z treścią art. 7 k.p.k., tj. w sposób swobodny z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Natomiast rozważania prawne powinny dotyczyć nie tylko występów z art. 231 § 1 k.k., art. 271 § 1 k.k., art. 44 ust.1 Prawa pasowego, ale również art. 270 k.k. (zażalenie R. P. s. 2).